

nepriklausoma lietuva

Mr. J. Rucienius
19235 Deuverlund Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Montrealis • 1972. III. 8 • Nr. 1287

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PAAIŠKINIMAS

Kaip Valstybės departamentas aiškina apsisprendimo teisę

Amerikos Lietuvių Taryba paskelbė tokį pranešimą spaudai:

Altos pirm. dr. Kazys Bobelis ir vicepirm. dr. Kazys Šidlauskas Vašingtone aplankė Valstybės departamento Rytų Europos skyriaus vicedirektorių Doyle Martin, su kuriuo turėjo valandą užtrukusį pokalbį.

Kai D. Martin kalbėjo lietuviams Philadelphi-
joj, jo kalbos pasėkoj

JAV SUPRANTA IR PRITARIA

Ryšium su Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54-ja sukaktimi JAV Valstybės Sekretorius William P. Rogers vasario 15 d. išsiuntė tokio turinio sveikinimą Lietuvos atstovui Vašingtone Juozui Kajeckui:

"Man labai malonu perduoti Tamstai ir lietuvių tautai JAV vyriausybės ir tautos sveikinimus Lietuvos nepriklausomybės 54-jų metinių proga.

"Lietuvių tauta savo atkaklia ir narsia kova išlaikė bei išugdė savo tautinę kultūrą ir savitumą, kol ji 1918 metais pasiekė savo tikslo — nepriklausomos valstybinės buities. Nors svetimųjų įsikišimas tą tragiškai trumpą Lietuvos nepriklausomybės tarpsnį nutraukė, bet lietuvių tauta tebesiekia atgauti laisvę ir valstybinį apsisprendimą.

Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė ir toliau supranta ir pritaria lietuvių tautos apsisprendimo siekiams".

lietuvių spaudoj pasirodė aiškinimų, kad JAV Baltijos tautoms pripažinama laisvo apsisprendimo teisė nebūtinai reiškianti tiesę į nepriklausomybę. D. Martin buvo paklaustas, kodėl Valstybės departamentas kalba apie tautos apsisprendimą, o ne apie lietuvių tautos severeninių teisių vykdymo atstatymą, kuris buvo sovietų agresijos sutrukdymas. Lietuvių tauta 1918 m. vasario 16 d. aktu, kurį patvirtino Lietuvos Steigiamasis Seimas, visiems laikams yra apsisprendus būti laisva ir joks naujas tautos apsisprendimas nereikalingas.

D. Martin paaikino, kad Valstybės departamentas vartoja šį tautos apsisprendimo terminą, turint galvoj galimą Europoj kitokią, negu griežtai atskirų suvereninių valstybių santvarką po to, kai Baltijos tautoms bus lemta atgauti laisvę. Galimas dalykas, kad bus sukurtos Europos Jungtinės Valstybės, į kurias įsijungs ir Baltijos valstybės. Tuomet Baltijos tautų suverenitetas liktų apribotas, todėl JAV nori vartoti pačią plačiausią sąvoką, kuri neapribotų lietuvių tautos apsisprendimo. Nežiūrint to, D. Martin sutiko, kad tik pilną savo suvereninių teisių vykdymą atgavus tauta gali nuspręsti, kad jos suverenumas būtų apribotas.

Toliau pokalby buvo paliestas jau anksčiau keltas Baltijos kraštų diplomatinį ir konsula-

GEDIMINO PILIS

rinių atstovybių išlikimo klausimas, kuris buvo paliktas svarstyti Valstybės dep-to teisiniais ekspertams. D. Martin palietė mūsų anksčiau keltą dvigubos JAV ir Lietuvos pilietybės klausimą, ką buvo pripažinusios paskutiniosios Lietuvos konstitucijos. D. Martin pareiškė, kad JAV pilietis negali būti laikomas turįs ir kurio nors kito krašto pilietybę.

Jei eitų reikalas apie pripažinimą kokios nors egilinės vyriausybės arba kokio kito organo atstovauti pavergtą tautą, tai pirmoj eilėj reikėtų nustatyti, ar JAV piliečiai nelemia ir nediriguoja tokio organo veiklos.

Pokalbio eigoj buvo paminėtas faktas, kad estai esą Švedijoje formuoja Estijos egilinę vyriausybę, kuriai siek-

sią JAV pripažinimo. D. Martin pasakė, kad šiuo atveju reikės aiškinti tos vyriausybės sudėtį ir jos teisinį pagrindą.

— Vilniuje išleistas "Baltistica" 7-sis sąsiuvinis (III psl., 1500 egz.). Turiny: aktualios baltų, slavų kalbų problemos, apžvelgiami lituanizmai 16-17 amž. ukrainiečių gramatikose ir žodynuose ir kt.

Šalta aritmetika

Pasaulyje išsiblaškę lietuviai iš tikrųjų labai dažnai nesupranta ir pakankamai neįvertina spausdinto lietuviško žodžio reikšmės.

Suprantama, kad lietuviškas laikraštis lietuvius jungia, informuoja, juos praturtina lietuviškąja kultūra, teikia įvykių interpretaciją lietuvišku požvilgiu. Vis dėlto dažnai pamirštama, kad lietuviškas laikraštis toje kolonijoje, kurioje jis leidžiamas, yra tikrasis jos turtas. Juk vietos laikraštyje paprastai pasireiškia jaunimas, laikraščio skiltyse pirmoje eilėje atsispindi tos kolonijos jaunosios mokslinės, kultūrinės, visuomeninės asmenybės, vietos laikraštis dažnai skatina didesniems užsimojimams ir padrąsina aukštesnių tikslų siekti.

Nepriklausomos Lietuvos laikraštis Montrealio lietuvių visuomenei, tur būt, dar niekad nebuvo toks svarbus, niekuomet nevaidino tokio vaidmens kolonijos gyvenime kaip šiandieną. Tas, kas stebi Montrealio lietuvių kolonijos pagyvėjimą, savotišką besireiškiantį renesansą plačiausiaja to žodžio prasme, tam šitie aiškinimai nė nereikalingi.

Montrealio lietuvių susikonsolidavimas įvairiose visuomeninio gyvenimo srityse visai kolo-

nijai suteikė iš tiesų stiprią kultūrinę, visuomeninę, politinę, mokslinę ir profesinę infrastuktūrą, kad ji pasidarytų viena iš pajėgiausių lietuviškų telkinių išeivijoje aplamai, tiek lietuvių bės išlaikymo išeivijoje, tiek mūsų politinės kovos dėl Lietuvos laisvės plotmėje.

Juk Montrealyje buvo kadaise sukurta Kanados Lietuvių Bendruomenė, čia gimė Akademinis sambūris, čia buvo sukurta pavyzdys, kaip sėkmingai tvarkyti lietuvišką kooperatinį banką, čia buvo sukurta toli už Montrealio ribų jau puikiai pažįstamas Gintaro jaunimo ansamblis.

Pirmojo plataus masto su Lietuvos lietuviams susitikimo našta ir privilegija taip pat juk teko Montrealio lietuviams 1967 metų pasaulinės parodos metu. O Montrealis jau ruošiasi pasaulinei olimpiadai, kurios metu į Laurinijos kalnų slėnius suplauks daug viso pasaulio lietuvių, ir montrealiečiams jau dabar vertėtų pagalvoti apie tų būsimųjų susitikimų planavimą ir pasirošimą.

Pagaliau Montrealyje jau 30 metų leidžiamas lietuviškas laikraštis Nepriklausoma Lietuva. Ir Montrealio lietuviai jau įrodė, kad jie puikiai supranta laikraščio rei-

kšmę ir svarbą visuomenei veiklai. Paskutinis toks pavyzdys — tai neseniai buvęs Nepriklausomos Lietuvos spaudos balius. Jau seniai tokio dalyviais gausaus, sėkmingo ir visapusiškai pasisekusio įvykio čia nebuvo. Ir tai įrodo, kad montrealiečiai savo laikraščiui rodo didelę ir nuoširdžią ne tik finansinę, bet ir moralinę paramą.

Nepaprastai svarbu, kad Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės akcininkų susirinkimo metu, kuris Aušros Vartų salėje įvyks kovo 19

d., į leidyklos valdybą kandidatų ir būtų išrinkti tom sunkiom, atsakingom ir labai svarbiom pareigom visapusiškai tinkami, rimtų kvalifikacijų ir toki darbą dirbti sugebantys žmonės. Šiais laikais vien tik gerų norų, deja, nebepakanka.

NL spaudos bendrovė veikia pagal Kanados ir Kvebeko bendrovių įstatymų nuostatus. Bendrovės vadovybėje dirbantys žmonės turi sugebėti susitarti dėl veiklos planavimo, administracijos ir kontrolės. Jie turi mokėti darniai tartis ir įstengti įvykdyti tokius uždavinius, kaip rinkos išplėtimas, veiklos diversifikacija, bendrovės chartos leista kapitaliza-

cija, ryšių palaikymas su laikračiui svarbiais valstybės pareigūnais, tikslus juridinių potvarkių interpretavimas ir pan.

Ar visa tai bus įmanoma įvykdyti? Į tai, žinoma, atsakys NL spaudos bendrovės valdybos rinkimų rezultatai. O rinks nebūtinai tie, kurie Nepriklausomą Lietuvą rėmė tyliomis neskelbiamomis aukomis ar jokio atlyginimo nereikalaujančiu darbu. Ir nebūtinai tie, kurių darbu ir pastangomis laikraštis pastaraisiais metais išsilaikė ir vystėsi. Iš tikrųjų renkama bus akcijomis ir įgaliojimais, kurie greičiausiai bus sukoncentruoti kelių žmonių rankose. Tos prieš

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišakai, atgarsiai

PRIEVARTA NEIŠMOKYSIM...

Suprantant "lietuvišką dvasią", kaip artimumo jausmą viskam tam, kas yra lietuviška — kalbai, menui, tautiniams reikams ir t. t. — tuoj paaiškės, kad be konkretaus sąlyčio su realiu lietuvišku gyvenimu, lietuviška dvasia netrukus pradingtų.

Tie, kurie yra buvę Lietuvoj, tie, kurie ten užaugo, buvo išmokslinti lietuviškose mokyklose ir ten pradėjo kurti savo šeimas, išvažiuodami iš tėvynės išsivežė prisiminimų pilnas širdis ir pradėjo vėl kurtis naujame, svetimame krašte. Kad ir svetimose sąlygose, tie prisiminimai, tie tėvynės meilės ir ilgėsio jausmai atsispindėjo šių žmonių gyvenime, jų vaikų auklėjime. Lietuvių šeimų vienybė buvo tokia stipri, kad dabar visame pasaulyje randame lietuviškas kolonijas su savom lituanistinėm mokyklom, lietuviškom bendruomenėm.

Bet laikas bėga. Jo sustabdyti neįmanoma. Artėja trečios kartos jaunimas — kartos, kuri nėra buvęs Lietuvoj, kuri ne-

turi savų asmeniškų prisiminimų iš lietuviško gyvenimo Lietuvoj, kurių meilės jausmai nesisuka Lietuvių tautos fone, kurių vienintelis ryšys su Lietuva yra per jų tėvų žodžius.

Mes, tėvai, labai gerai žinome, kad, nežiūrįnt puikliausių norų, mūsų žodžių neužtenka. Jie, kaip ir mes būdami jų amžiaus, turi patys išgyventi ir išgyventi į tai, ką randame šioj pasaulinėj visuomenėj. Tuo pačiu mes savo vaikų, užaugusių šiame krašte, kur lietuviškas žodis ir lietuviška kultūra yra ne tik svetima, niekaip negalėsime įtikinti, kad jie iš tikro yra lietuvių tautos dalyviai, jeigu jie patys to nepajus.

Tautos dalyviu nepadarą popierinis pilietybės ženklas ar tėvo širdies troškimas. Pats žodis mums sako, kad tautos dalyvis yra tas, kuris dalyvauja tautos reikaluose, kuris dalyvauja tautinės kultūros ugdyme, ar tai tiesiogiai pats kurdamas, ar savo brolio darbą įvertindamas.

Visus tuos žodžius apie žmogaus išsilavinimui pageidaujamą bendravimą lietuvių tautos kultūri-

niame gyvenime ir Lietuvos pilietybės garbę išsklaidys mūsų planetos vėjai. Aišku, mes turime pirma duoti mūsų vaikams progos įsijungti prie lietuvių tautos galvosenos ir meno, kad jie patys įsijaustų į mūsų tautos reikalus, jos gyvenimą, kad jie patys galėtų nuspręsti, lietuviai jie, ar ne. Mes esame gyvenę tiek metų šių sąlygų šešėlyje, kad nepastebim to vertės.

Atvažiuavę į svetimą kraštą, norėdami išsilaukti lietuviškas, mūsų tėvai įsteigė lituanistines mokyklas, panašias į tas, kurias jie patys buvo lankę Lietuvoj. Lietuviškos kultūros dvasia, krašto pažintis jau įrėžta jų širdyse. Lietuvių menininkų, poetų ir rašytojų kūriniai jiems jau buvo žinomi ne tik tuo, ką akys regėjo, ausys girdėjo, bet gyvenant savo krašte, pažįstant krašto ypatybes, jų širdys giliau įsijungė į savo kūrėjus. Jie sugebėjo patys tą savo vaikam perduoti. Jiems tais laikais buvo svarbu, kad jų vaikai išmoktų lietuviškai skaityti ir rašyti, kad jie atskirtų, kas ką parašė ir kada kas įvyko.

**nepriklausoma
lietuva**

"INDEPENDENT LITHUANIA"
"LITUANIE INDEPENDANTE"

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS — NEPRIKLIAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje — \$7.50, visur kitur — \$8.00.
Rėmėjo prenumerata — \$12.00. Adreso pakeitimas 25 ¢. Atskiras numeris 25 ¢. Administratorius F. P. Paukštaitis.
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.
Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS R. E. MAZILIAUSKAS

eilę metų įsigytos akcijos laikraštį išlaikė ir įtvirtino lietuvių visuomenėje, bet tos įmokėtos lėšos jau seniai yra sunaudotos laikraštį leidžiant.

Šiandieną laikraštį išlaikyti ir įtvirtinti reikia naujų ir sudėtingų būdų, naujos kapitalizacijos ir naujų sprendimų. O būsimieji NL spaudos bendrovės valdybos rinkimai parodys, kam dabartiniai akcininkai patikės laikraščio ateitį ir mums visiems svarbių kultūrinių, visuomeninių bei politinių reikalų sprendimą.

Paulius A. Povilaitis,
NL spaudos b-vės pirm.

Mūsų mokyklos išeivijoje buvo įkurtos atlikti techniškos mokslo įstaigos pareigas. Vaikų darbas tose mokyklose buvo įvertintas šaltais bešališkais pažymiais. Tais laikais gal taip tiko. Mes dabar matome, kad mokėti skaityti arba rašyti kokia nors kalba beveik tuščias mokslas, jeigu nėra progos to mokslo vaisiais pasidžiaugti, pasidalinti su kitais.

Iš tikrųjų nėra ko tiems vaikams išmokyti skaityti ir rašyti lietuviškai, jeigu jie neturės jokio noro paskui tuo mokėjimu naudotis. Tokio noro ugdymui būtinai reikia vaikui duoti progos pamilti ne tik tą žodį, tas lietuviškas raides, bet supažindinti jį su lietuvišku gyvenimu bei istorija taip, kad jam būtų malonu apie jį galvoti, prie jo prisidėti. Mes niekaip to neįduosim prievarta tokiose mokyklose, kur siekiama ne supratimo ir įsijautimo į lietuviškus dalykus, bet aukštų pažymių. Mes galime pateisinti aukštų pažymių siekimą tose mokyklose, kurios yra mūsų vaikams privalomos gyvenamuose kraštuose. Tokie pažymiai dažnai palengvina darbo pasirinkimą ir gavimą. Bet kaip gi mes galime tai pateisinti, ieškodami ne pinigų duonai parūpinti? Kaip mes galime skaitlinėm įvertinti tai, kas yra neapčiuopama — kas tik vėliau, gal po daug metų

tam vaikui paaiškės? Mes negalime... Mes taip ilgai rūpinomės vaikams įduoti įrankius ir pamiršome, kad pirmiausia juos reikia supažindinti su 'darbu', kuriame tuos įrankius galėtų naudoti.

Dėl šių priežasčių siūlau, kad mūsų liuanistinės mokyklos išmestų pažymiais pagrįstas mokslo sistemas, sumažintų tą ypatingą svarbą gramatikos tikslumui. Dauguma mūsų vaikų liuanistinėse mokyklose jau moka šiek tiek lietuviškai kalbėti. Kaip tik turėtume juos skatinti pasinaudoti lietuvių kalba ne kaip senų amžių nepakeičiamu turtu, bet kaip gyva, įdomiųjų išsireikškimų priemonė.

Galėtų būti kiekvienoje mokykloje vaikams duota proga pasireikšti, kas juos domina ne tik lietuvių istorijoje, literatūroje, bet savyje — išsireikšti laisvai, be mokytojos grąsinimo, kad gramatika turi būti tiksli, kad bus pažymiai statomi.

Tautiniai šokiai, lietuviškų siuvinėjimų ir audėklų raštai turėtų būti ne mažiau svarbūs liuanistinėje mokykloje, kaip geografija, istorija ir gramatika. Mes turime skaitytis su tuo, kad mūsų vaikai, kaip ir mes patys, yra asmenybės, kurių nepripildysim kupinus tautinės dvasios. Jeigu mes iš jų reikalavsim, kad jie pasižymėtų vien tik atkartojimu to, kas jiems užduota, o ne paskatinsim, kad jie patys galvas suktų, kaip lietuviškais žodžiais išreikšti savo mintis ir kūrybą — išmirus mokytojams, jų buvę mokiniai nepajėgs mokyti kitų. Išmirus išeivijoje ir lietuvių tauta. Marija Narkus

GAL REKĖTŲ IŠ ARČIAU PAŽINTI?

Montrealietis Vyt. A. Jonynas labai pagrįstai Tėviškės Žiburių š. m. 4 nr. iškėlė susirūpinimą dėl Toronto lietuvių ansamblio Birbynės ateities. Visi turėtume pritart, kad šiam ansambliui išsilaikyti būtinai reikia ir mūsų bendro-

Lietuvio pabėgėlio dalia Paryžiuje

"Le Constitutionnel", vienas iš garsiausių ano meto Paryžiaus dienraščių, 1851 m. kovo 14 d. išspausdino tokią žinią:

"Vakar naktį, maždaug antrą valandą ryto, riksmu "Gelbėkit, žudo", susimaišę su bauginančiais šūkaliojimais, išgąsdino Saint-Jacques kvartalo gyventojus.

Į triukšmą atskubėjusi policija įsiskverbė į viešbutį, iš kurio tie balsai sklido. Jie rado viešbučio gyventojus, pusplikius, besislaptančius nuo vienmarškinio vyro, kuris juos vaikė iškreiptu veidu ir siaubingomis akimis, vienoj rankoj nusitvėręs kardą, kitoj — durklą.

Išvydęs policiją, kuriai į pagalbą atėjo kariuomenės patrulis, vyriškis skubiai užlipo į savo kambarį ir triukšmingai užtrenkė duris. Buvo girdėti, kaip jis savo kambaryje naikino viską,

meninių instancijų gerų pastangų ir paramos.

Tačiau jokių būdu neturėtų visi sutikti su V. A. Jonynu, kad jis sako, kad "rasis pastangų skubomis sulipdyti galybę smulkių grupelių, kurių dabar priviso nemažai net ir mažose kolonijose. Visi jaučiam jų menkumą ir nuobodumą".

Neturėjau laimės iš arčiau stebėti lietuvių kultūrinių poreikių didelėse kolonijose, tačiau mažųjų kolonijų pastangas ir atsiekimus jau dvidešimt metų seku, pažįstu ir visu tuo didžiai džiaugiuos.

Mažųjų Londono, Rodney ir Delhi apylinkių jaunimo sambūriai gražiai ir naudingai dirba gyvosios lietuviybės labui. Niekas čia pas mus nesibodi jų "menkumu ir nuobodumu". Priešingai visi didžiuojasi ir gerisi jų veikla.

Gal ir V. A. Jonynui reikėtų arčiau pažinti ir mažųjų lietuvių kolonijų jaunimo sambūrius? Gal ir jis, pagal Vaižgantą, ir čia galėtų atrasti deimaniukų.

L. Eimantas

kas galėjo būti sudaužoma. Kai durys buvo išlaužtos, jis stūmė lovą prieš kareivius šaukdamas:

— Ak, jūs jau čia, bu-deliai... Nikalojaus apmokami žmogžudžiai... Pasalūnai... Slaptųjų organizacijų keršytojai... Supleškėsite su manim...

Ir nusitvėręs žaižaruojančių nuodėgulių iš židinio, padegė savo lovos kampelį atitveriančias užuolaidas.

Matydami, kad turi reikalo su siuto apimtu pamišėliu, kareiviai visokiais būdais bandė jį pastverti, bet tai buvo nelengva, nes jis stovėjo už lovos ir prieš save lyg kokį malūnsparnį dideliu greičiu suko kardą. Galų gale vienas policininkas, pralindęs po lovos apačia, netikėtai nutvėrė pamišėliui už kojų ir parvertė jį ant grindų. Visi sušoko prie jo, išplėšė kardą ir, nežiūrint didžiausio pasipriešinimo, nosinėmis surišo jam rankas ir kojas.

Užgesinus beprasidedantį gaisrą, suimtas buvo nugabentas į Saint-Andre-des-Arts nuovadą, kur jis naktį praleido daboklėje. Rytojaus dieną po tardymo jis buvo nusiųstas į prefektūros daboklę, o iš ten perkeltas į ligoninę.

Šito žmogaus kambaryje atrasti popieriai atidengė ypatingas jo išprotėjimo priežastis.

Stanislovas Augustas P. kilęs iš senos lietu-

GRIPAS LIETUVOJE

Lietuvoje siaučia jau trečioji gripo epidemija. Sveikatos ministerijos pareigūnas F. Podsedlovskis Tiesoje pripažino: gripo epidemija Vilniuje prasidėjusi gruodžio pradžioje, matyt, kad dažniau į sostinę atvyksta svečių iš tolimesnių respublikų.

• Vilniuje šiuo metu yra 211 km asfaltuotų, 231 km grįstų, 27 km žvyruotų ir 193 km natūralaus grunto gatvių ir kelių.

viškos giminės, kaip karininkas kovėsi Lenkijos nepriklausomybės kare (1831 m. sukilime. Red.). Sukilėliams pralaimėjus jis išitraukė į slaptas organizacijas ir aktyviai dalyvavo viename suokalbėje, kuris siekė vėl sukelti Lenkiją. Dėl jo paties neapdairumo iškilus tai aikštėn, jis buvo suimtas ir iš jo buvo reikalaujama išduoti suokalbio vadus. Pilnas paniekos P atsisakė.

Tada jam buvo pasakyta, kad ir jo vadai jau sėdi kalėjime, ir jam tikrai buvo suminėta keletas asmenų, tarp jų ir vienas pulkininkas, kurio dukterį jis rengėsi vesti. Jam buvo duota suprasti, kad jo parodymai, nebegalėdami nė vieno sukompromituoti, sugrąžintų laisvę jam pačiam ir jo sužadėtinės tėvui.

Po ilgų dvejojimų P pakeitė savo nusistatymą, atidengė viską ir buvo išleistas iš kalėjimo.

Tačiau jis greit sužinojo, kad jį apgavo: jo nurodyti vadai buvo nubauti įvairiomis bausmėmis, neišskiriant nė to pulkininko, kurio dukterė atsisakė P daugiau priimti.

Tuomet P surašė labai griežtą raštą prieš rusų valdžią ir, jį išplatinęs, norėdamas išvengti persekiojimų, turėjo ieškoti prieglobsčio Prancūzijoje. Bet čia jo pavardė su gėdingu pažymiu jau buvo pasiekusi jo tautiečius, ir jie jį visur pasitiko su panieka. Dažnai jam ateidavo laiška: "Nepamiršk ir saugokis".

Šito pobūdžio grąsinimai galiausiai pradėjo maišyti P protą, jis ėmė matyti ir nuolat supančius žmogžudžius, tai caro Nikalojaus budočius, tai slaptųjų organizacijų keršytojus. Norėdamas nuo jų ištrūkti, jis bandė pasislėpti vienam Saint-Jacques kvartalo viešbutyje, bet ir čia jį pasiekdavo laiška. Dažnai ir jis pats rašydavo sau. O vieną dieną nepažįstamas žmogus jam įteikė durklą. To ir reikėjo, kad P pamišimas atsidengtų visu rimtumu čia mūsų aprašyta scena.

Pr. L. Ž.

90 PAREIŠKIMŲ APIE LIETUVĄ

JAV kongrese pasisakymai Lietuvos reikalui, ryšium su Lietuvos nepriklausomybės ats'atymo paskelbimo 54 metų sukaktimi, vyko iki vasario 22 d. Apie Lietuvą senatė ar atstovų rūmuose buvo kalbėję ar įteikę pareiškimus iš viso 21 senatorius ir 69 atstovų rūmų nariai.

BIULETENIAI P. AMERIKOJE

Brazilijoje, Sao Paulo mieste, pradedamas leisti Vliko Eltos biuletėnis portugalų kalba. Biuletėnio redaktorius prel. Pijus Ragažinskas, radakcijos nariai Jonas Valavičius ir kun. Pranas Gavėnas.

Argentinoje Eltos biuletėnis ispanų kalba atnaujinamas. Redaktorium sutiko būti dr. Julius Kakarieka.

KAIMO STATYBA

Pagal Tiesą, 1971 metais Lietuvos kaimo gyvenvietėse buvo pastatyta 6.860 namų, iš to skaičiaus 4.379 persikeltantiems iš vienkiamų ir 807 kooperatinių būdų. Buvę padėti pamatai 7.826 namams, kurie būsią pastatyti šiemet ar kitais metais. Daugiausia namų pastatė vilkaviškėčiai — per metus 277 namus. Pagal Lietuvoje skelbiamus planus, šiais metais kaimo gyvenvietėse numatoma pastatyti daugiau kaip 7.000 namų.

AMNESTY INTERNATIONAL

"Amnesty International" Ženevos skyrius savo biuletėnyje išsamiai atpasakojo Simo Kudirkos nuteisimą ir paraginą savo pasekėjus rašyti laiškus Sovietų Lietuvos aukščiausiojo teismo pirmininkui I. Misiūnui ir Sovietų Sąjungos aukščiausiojo sovieto pirminkui N. Podgorny, kad nuteistasis būtų paleistas.

Apie Amnesty International akciją S. Kudirkos ir kitų nuteistųjų Sovietijoje naudai pranešė šveicarų televizija.

VASARIO 16 KONGRESE

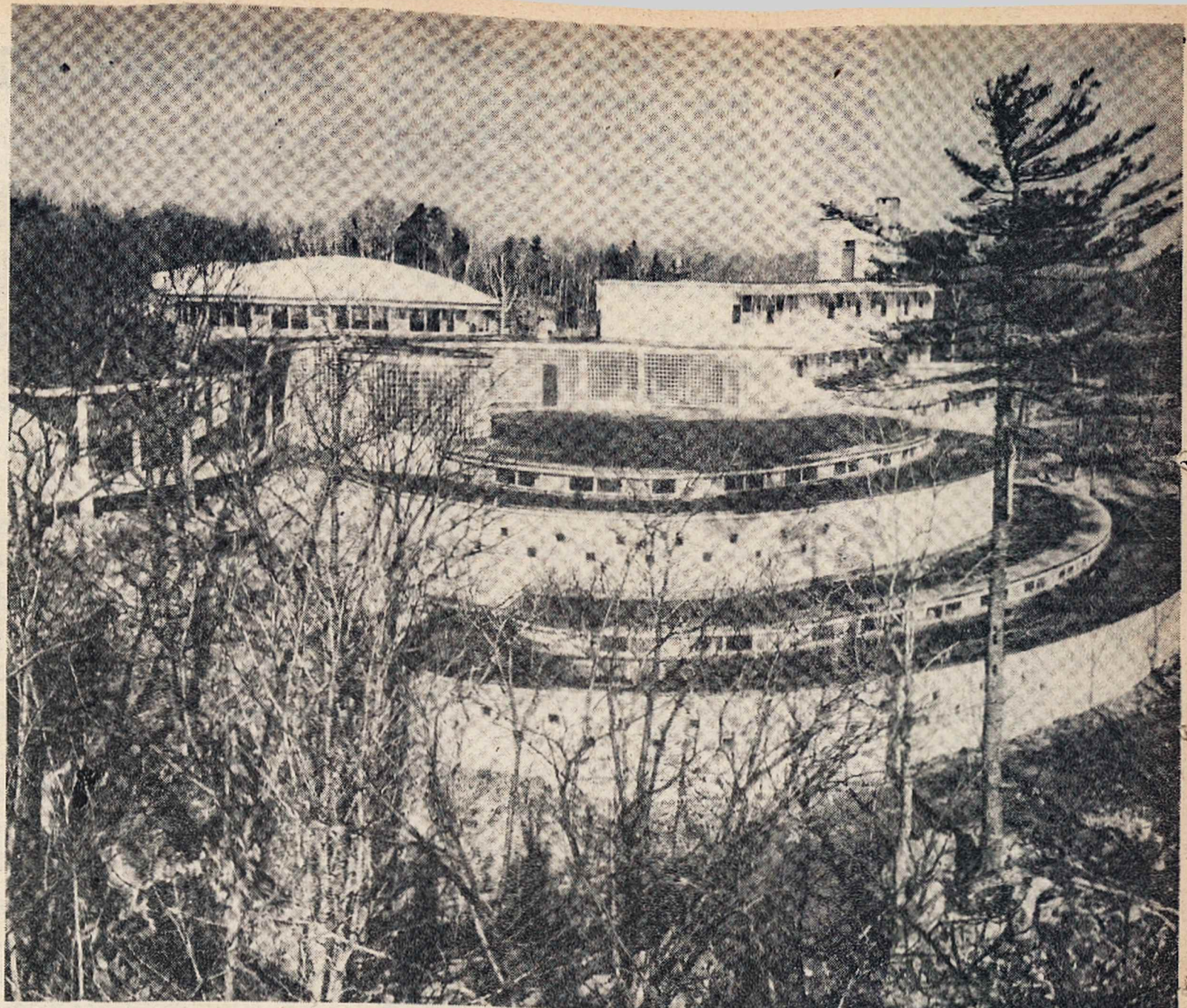
JAV kongrese Lietuvos nepriklausomybės sukaktis buvo paminėta vasario 17 d. Atstovų rūmuose invokaciją kalbėjo kun. J. Juozupaitis. Lietuviai palankų pareiškimą patiekė kongr. D. Flood. Senatė minėjimą pradėjo senatorius C. Percy.

Kongrese tą dieną lankėsi Altos sudaryta delegacija, vadovaujama K. Bobelio.

MEMORANDUMAS PARLAMENTARAMS

Ryšium su Vakarų Vokietijos parlamente vykstančiais debatais dėl Bonnos sutarčių su Maskva ir Varšuva ratifikavimo, Vlikas visiems 495 Bonnos parlamento nariams išsiuntė memorandumą.

Vliko rašte išreiškiamas viltis, kad Vakarų

Kvebeko miesto akvariume yra daugiau kaip 750 skirtingų žuvų, apie 30 skirtingų šliužų, ruonių ir kitų vandens gyvūnų. Vien kanadietišku žuvų rūšių yra per 60. Praeitaisiais metais akvariumą aplankė daugiau kaip ketvirtis milijono lankytojų. OIP nuotr.

Vokietija ir ateityje nepripažins Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos.

FILMAS APIE KVEBEKO KRIZĘ

Praeitaisiais metais išėjo romanas "The Revolution Script" apie 1970 m. Kvebeko krizę, diplomato Cross pagrobimą ir ministro Laporte nužudymą. Romano autorius Brian Moore yra airis, Kanados pilietis, buvęs Montrealio žurnalistas, dabar gyvena Kalifornijoje.

Potterton Productions pradėjo gaminti filmą pagal B. Moore romaną. Vaidina prancūzai kanadičiai aktoriai, režisuoja Donald Brittain.

Trumpai

— Pastarųjų 31 mėnesio bėgyje šiaurinėje Airijoje buvo nušauta arba bombomis užmušta 253 žmonės. Praeitą savaitę airių sukilėliai nušovė du pagalbinės policijos narius.

— Kanados aerodromų elektroninių įrenginių technikai baigė savo streiką ir orinis susisiekimas Kanadoje vėl yra normalus.

— Old Crow indėnų gentis Kanados parlamentui įteikė peticiją, kurioje reiškia nuosavybės teises į 66 tūkstančių kvadratinų mylių teritoriją Yukone.

— Sovietų vertėjas Jungtinių Tautų sekretariate New Yorke, 41 m. amžiaus Michail Belov JAV įstaigų prašo asilio globos.

— Du ginkluoti vyrai įsiveržė į Kanados ambasadą Kuboje ir reikalavo jiems suteikti asilio teises. Po dviejų valandų jie pasidavė Kubos milicijai.

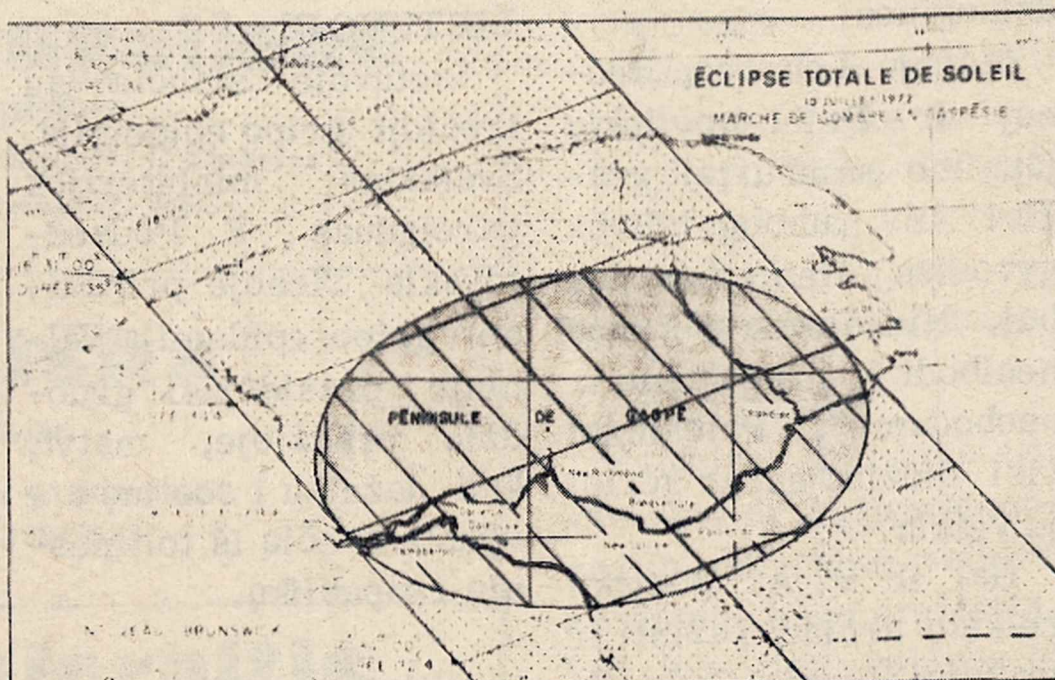
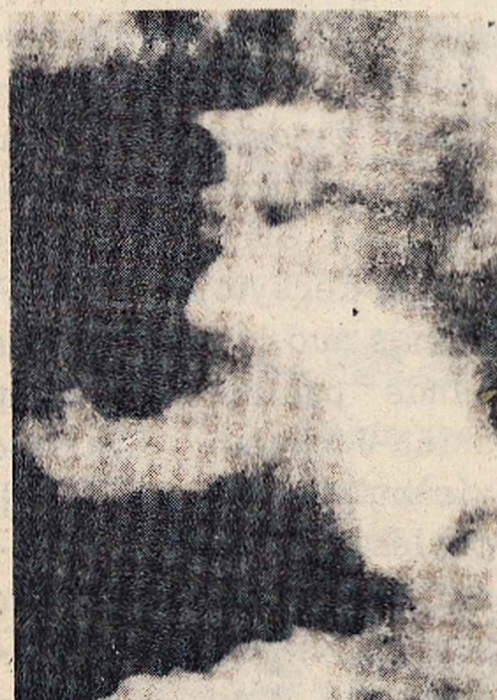
— Kanados ministras pirmininkas P. E. Trudeau debatų metu parlamente ištarė žodžius "God damn", kas kanadiečių paprastai laikoma keiksmažodžiu, nors šimtai tūkstančių kanadiečių tą išsireiškimą dažnai vartoja.

— Montrealyje esanti aviacijos gamykla Canadair gauna 70 milijonų dol. vertės užsakymų gaminti dalis Mercure sprausminiam lėktuvui.

— Komisija, tyrinėjusi Br. Kolumbijos policijos brutalų elgesį praeitų metų riaušių metu, vieną policininką pažemino pareigose, o kitus penkis pripažino nenusižengusiais.

— Lebano kariuomenės daliniai užėmė Izraelio pasienyje buvusias arabų partizanų stovyklas, iš kurių buvo puldinėjama Izraelio teritorija.

— Sovietų vidaus ir teisingumo ministerijų pareigūnai paskelbė, kad pradės griežtą kovą prieš naminę degtinę "samagoną", kuris, esą, yra kaltas dėl sovietų piliečių girtuokliavimo.

Liepos 10 d. tarp 4 ir 4,30 val. p. p., Kvebeke bus matomas visiškas saulės užtemimas. OIP žemėlapyje matome, kokios sritys saulės užtemimo bus pilnestos. Astronomai iš viso pasaulio susirinks Manic 5 vietoje, kur jau statomi įrenginiai saulės užtemimą stebėti.

— Iš Pakistano valstybės sėkmingai atsiskyrus bengalamis, tautinės nepriklausomybės reikalauja ir kitos Pakistano tautos. Pathanų tauta autonomijos reikalauja teritorijoje prie Afganistano sienos.

— Kanados ukrainiečių bendruomenė kreipėsi į užs. reikalų ministrą M. Sharp, prašydami Jungtinėse Tautose ir sovietų užs. reik. ministrui iškelti žmogaus teisių pažeidimus Ukrainoje.

— Prieš keleta metų Vakaruose prieglobstį susiradusi ir JAV gyvenanti Svetlana Stalinitė Aliliujeva išsiskyrė su savo vyru William Peters.

— Londono The Times rašo, kad Kanada ateityje gali išsivystyti į vieną geriausių pasaulio kraštų ir kad britų vadai neturėtų to pamiršti, D. Britanijai įsijungiant į Europos Bendrąją Rinką. Pasak The Times autoriaus, kanadiečiai atkakliai siekia išvystyti savo atskirą, nuo JAV skirtingą kultūrą, ir tos pastangos esnačios labai sėkmingos.

— Italijoje, Bolognos mieste, rengiamai kasmetinei vaikiškų knygų parodai Palangoje ruošiasi lietuviai grafikai I. Katinienė, A. Skliutauskaitė, A. Surgailienė ir P. Repšys.

al.gimanto skiltis

DŪŽTA GINTARAS TIES BIUROKRATIZMO JŪRA

Pereitą mėnesį besklaidant The New York Times puslapius, dėmesį patraukė skelbimas, reklamuojantis gintarą.

Lenkų kooperatyvų sąjunga Manhatane turi Cepelia vardu krautuve, kurioje pardavinėjami gintaro papuošalai. Toje reklamoje labai įmantriais žodžiais, stengiamasi sudominti būsimąjį pirkėją: "Amber is a moment of beauty from the childhood of the earth, captured forever after". Toliau tvirtinama, kad Cepelia turi patį didžiausią pasirinkimą įvairių gintarinių papuošalų iš "the ancient shores of the Baltic Sea".

Gal tai mūsų ir neliečia, gal mums ir nesvarbios lenkiškos pastangos reklamuoti, platininti ir kalbėti apie lenkišką Baltijos jūros ginta-

— Vilniuje neseniai baigtas sukurti filmas "Mažoji išpažintis", pagal rašytojo Vyt. Bubnio apysaką "Arberonas". Vaizduojami 17-mečio pergyvenimai, jo dvasinis pasaulis. Tėvo vaidmenį Panevėžio dramos teatro aktorius V. Karka.

tarą, kurį šiaip jau esame pasišovę apšaukti "Lietuvos auksu".

Tiesa, lenkų pozicijos ir galimybės yra žymiai stipresnės ir pastovesnės. Prekybos tiesiogiai santykiai ir prekybinės ar verslinės pastangos bei sutartys nereikalingos Maskvos aprobavimo. Tad nenustebkime, jei šiame kontinente dar po kiek laiko apie gintarą bus kalbama, kaip apie lenkišką auksą, Baltijos jūros puošmeną...

Visam tam atsiverti rodomos ir mūsiškių, kol kas ribotos ir kuklios pastangos. Siekiama gauti ir platinti čia lietuviškąjį gintarą mūsų pačių pastangomis, be jokių ten "visasąjunginių organizacijų" etiketės ir kontrolės. Viena New Yorko lietuviška firma jau buvo gavusi vieną lietuviško gintaro siuntą, bet visa taip greit buvo išgraibstyta, kad nebėliko net ir pavyzdinių papuošalų komplektų.

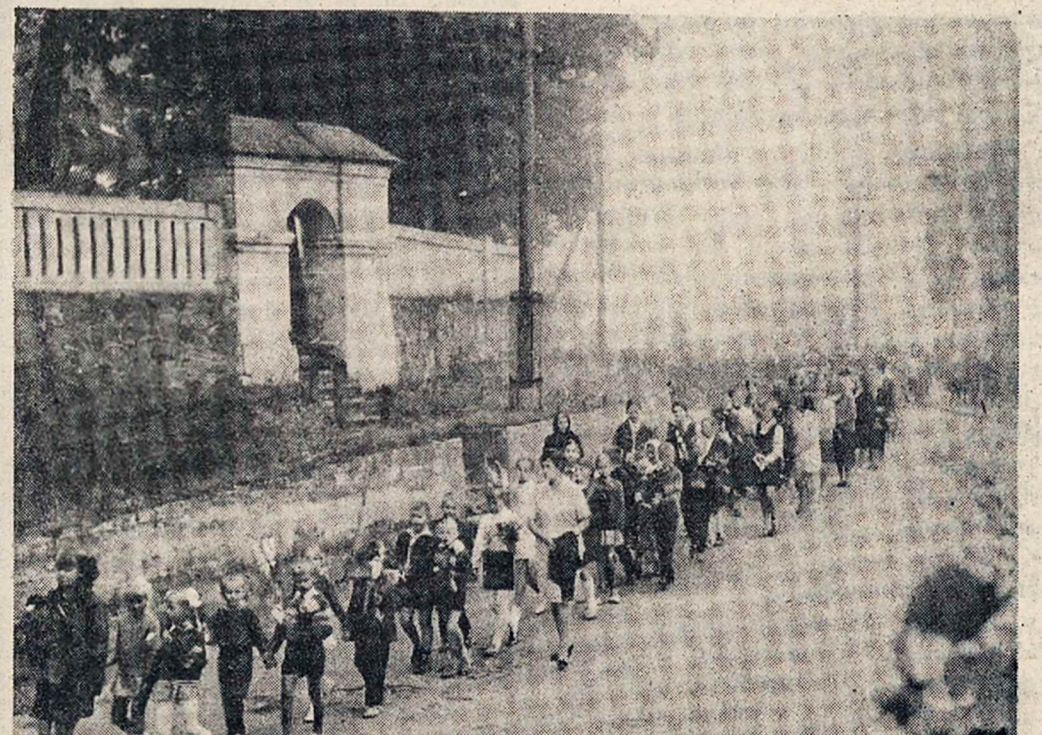
Atseit, dėmesys ir paklausa didžiulė, negauname tik pakankamai prekių, šiuo atveju gintaro išdirbinių. Buvo klebentos Vilniaus, Maskvos ir sovietinių įstaigų JAV durys, bet re-

zultatai nekokie. Daug entuziasmo, pažadų, sutikimų, leidimų ir... jokios akcijos, Laiškai, telegramos, pasiteiravimai, net kelionės ir reikiami kontaktai, bet visa veltui, viskas atsimuša į beprasme biurokratinės sistemos sieną.

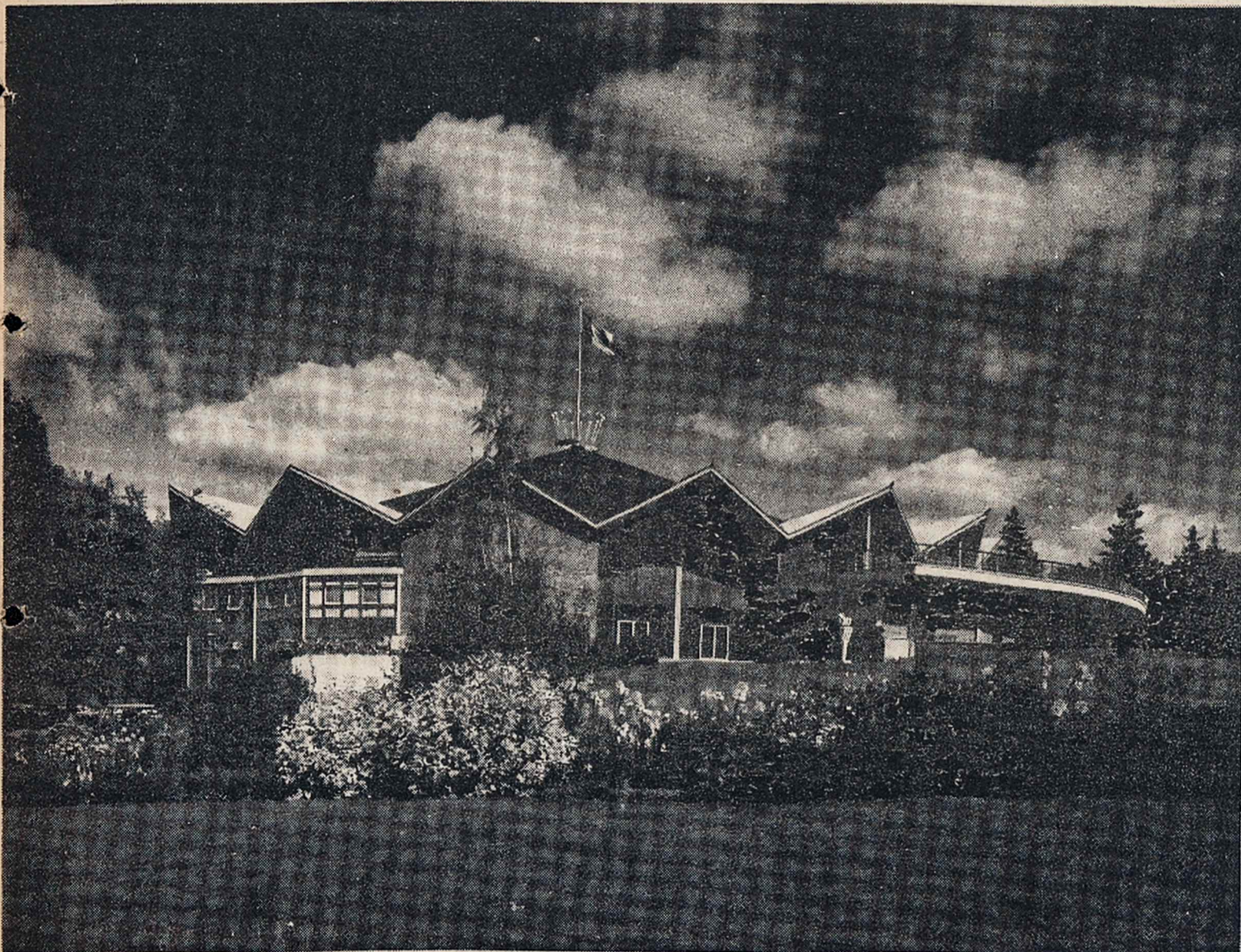
Mums gali atrodyti, kad anapus mielai grobstomas kiekvienas doleris ir nepraleidžiama jokia proga nesunkiai pasimėdžioti svetimos valiutos. Tačiau reali gyvenimo praktika įrodo, kad išsišakojęs biurokratizmas glamžo ne tik atskirus raštus, bet ir ištisus sumanymus ar net pažadus. Jei vilniškės įstaigos ar atskiri pareigūnai turėtų bent kiek daugiau savarankiškumo, tokia, paly-

ginti, menka prekyba gintaru galėtų ir turėtų vykti tiesiogiai, be jokios Maskvos kontrolės ir varžtų. Tuo tarpu yra kitaip. Amerikos verslininkai, kurie turi reikalų su atitinkamais sovietiniais pareigūnais tiesiog negali atsistebėti metodais, nuotaikomis ir neefektyvumu, matomu tenykštėse prekybinėse organizacijose. Net ir lietuviškoji iniciatyva ir supratimas, atrodo, yra persiėmus tuo biurokratizmu, kuris stabdo kiekvieną sveiką prekybinį kontaktą.

Gintaras čia labai laukiamas, jo dirbinių pagaidaujama, jo platinimas vykėtų be didesnių pastangų, bet... bet visa stovi vietoje...

LADOTUVĖS LIETUVOJE. Atrodo, kad lietuviškos religinės tradicijos bent kaime tebėra gyvos. Notraukos darytos praeitaisiais metais Kelmėje.

ONTARIO STRATFORDO FESTIVALIO TEATRAS. Douglas Spillane nuotrauka.

Jotvingiai

Rašytiniai šaltiniai apie jotvingius yra gana vėlyvi ir negausūs. Pirmą kartą jų vardas minimas Nestoro metraštyje ryšium su rusų kunigaikščio Vladimiro 983 m. žygiu prieš jotvingius. 1038 m. prieš juos žygiavo Jaroslavas. Panašios žinios nuo XII a. atsiranda ir lenkų metraščiuose. Jos pagausėja XIII a., kai padažnėja kariai su rusų bei lenkų kunigaikščiais ir kai jotvingius pradėjo puldinėti Kryžiuočių ordinas. Nuslopinę 1260-74 m. prūsų sukilimą, kryžiuočiai visas jėgas nukreipė prieš jotvingius, kariaudami nepaprastai žiauriai. Jotvingiai atkakliai priešinosi, tačiau buvo palaužti. Daug jų žuvo. Dalis didikų su žmonėmis pasidavė riteriams ir buvo apgyvendinti Sambijoje. Dalis su paskutiniu savo vadu Skurdu 1283 m. persikėlė į dešinįjį Nemuno krantą. Šiuo faktų, galima sakyti, ir baigiasi mums žinoma trumpa jotvingių istorija.

Jotvingiai buvo vadinami įvairiais vardais. Jie yra tapatinami su sūduviais, kurių vardas, perimtas iš prūsų, iškyla Kryžiuočių ordino šaltiniuose. Daugumas tyrinėtojų mano, kad II m. e. amžiuje Ptolemajo minimi sūdynai yra tie patys sūduviai. Seniausi lenkų šaltiniai (Kadlubeko kronika) jotvingius vadina poleksianais, o jų kraštą — Poleksija. Vėlyvesniuose lenkų šaltiniuose aptinkamas jotvingių pavadinimas (jacwyagi, yacwagy, jacwiagi), skambas panašiai, kaip ir rusų jatviagi. Nuo Dluogošo laikų lenkų istoriografijoje nusistovį vardas Jacwingi. Mindaugo 1259 m. rašte jotvingių kraštas vadinamas Dainava (Denowe).

Aiškinant įvairius jotvingių pavadinimus, pastaruoju metu kai kurie tyrinėtojai visai pagrįstai mano, kad šiais vardais (Jotva, Sūduva, Dainava, Poleksija), kurie yra hidroniminės kilmės, buvo vadinami atskiri gentiniai junginiai. Jų tarpe svarbiausią vietą užėmė jotvingiai, davę pavadinimą visai šiai etninei grupei. Šį teiginį yra plačiai išdėstęs lenkų kalbininkas Jerzy Nalepa savo darbe „Jaczwięgowie“, išleistame Bialystoke 1964 m.

Jeigu jotvingių priklausomumas baltų kalbinei grupei ir jų vieta baltų genčių tarpe šiuo metu nekelia jokių abejonių, tai ligi šiol yra diskutuojamas jų teritorijos, tiksliau, ribų klausimas. Pagrindiniai jotvingių gyventa dabartinės Lenkijos Liaudies Respublikos šiaurės vakarinėje ir LTSR pietvakarinėje dalyje. Tačiau vieni

autorai jiems skiria mažesnę, kiti — žymiai didesnę teritoriją. Bemaž visuose vadovėliuose, o taip pat darbuose, skirtuose jotvingių istorijai (Lietuvos TSR istorija, I, Vilnius, 1957 m.; A. Kaminski, Jacwiez, Łódź, 1953), jotvingių gyventa teritorija nurodoma sekančiai: vakaruose jie susisieki su prūsų gentimis nadruviais bei galindais; šiaurinė ir rytinė ribaėjusi Nemuno upe, išsilygus jo išlinkimą aukščiau Kauno, kuris buvo apgyventas lietuvių; pietuose jotvingiai siekė Narevą, pietų rytuose pasienio miestai yra buvę Gardinas ir Volkovskas (žr. žemėlapi).

Pastaruoju metu vis daugiau autorių linkę manyti, jog jotvingių gyventa teritorija yra buvusi žymiai didesnė. Nekyla ginčų dėl vakarinės ribos, kuri lieka nepasikeitusi (Didieji Mozūrų ežerai). Nevienodai yra vedama pietinė ir rytinė riba. Kai kurie tarybiniai archeologai (V. Sedovas), o taip pat lenkų istorikai (H. Lovmianskis) yra linkę manyti, kad pietinė jotvingių riba yra buvusi: Vak. Būgos-Jasiolda-Nemuno aukštupys. Abu autoriai remiasi K. Būgos tyrinėjimais, kuris įrodo, jog hidronimai (upių ir ežerų vardai) su sufiksų da yra jotvingių kilmės. H. Lovmianskis mano, jog šitokią didelę teritoriją pietuose jotvingiai užėmė iki VII a. Vėliau jie, slavų stumiami, traukėsi į šiaurę, kur galutinai apsisistojo prie Bebro upės. Tačiau slavų gyvenvietės šioje teritorijoje prasideda ne anksčiau, kaip X—XI a. riboje.

V. Sedovas be pietinės ribos labai išplečia rytinę jotvingių gyventos teritorijos ribą, priskirdamas jotvingiams net Nemuno vidurupio rytinę dalį. Šiaurėje, anot jo, jotvingiai siekė Nemuną ir Neris žemupį (žr. žemėlapi). V. Sedovas remiasi būdingais laidojimo paminklais — pilkapiais su savita vidaus struktūra. Šie teiginiai daugiau yra hipotetinio pobūdžio ir, be abejo, reikalauja gilesnio pagrindimo bei patikslinimo.

Nustatant atskirų etninių junginių ribas, nepakanka motyvuoti vien tam tikros rūšies laidojimo paminklų paplitimu. Čia turi būti pritraukti įvairūs archeologiniai paminklai, ypač piliakalnių tyrinėjimai, o taip pat rašytiniai šaltiniai ir kalbiniai duomenys. Todėl, sprendžiant šiaurinę ir šiaurės rytinę jotvingių gyventos teritorijos ribą, lemiamas žodis priklausys archeologams ir kalbininkams.

Archeologijos mokslas pastaruoju metu daug naujo įnešė, nušviečiant jotvingių istoriją. Lenkijos Liaudies Respublikoje dirba kompleksinė ekspedicija jotvingių istorijai tirti, kurią organizavo Bialystoko mokslinė draugija. Čia ypač didžiulę veiklą išvystė dr. J. Antonievičius vadovaujami archeologai. Jotvingių klausimu buvo nemažai kalbėta ir 1965 m. rugsėjo 20—23 dienomis lenkų ir tarybinių mokslininkų simpoziume Bialystoke, skirtame baltų-slavų kontaktams ankstyvaisiais viduramžiais spręsti. Pastaraisiais metais pradėti intensyvesni tyrinėjimai ir Lietuvos TSR pietvakarinėje dalyje — Užnemunėje. Pagrindinis dėmesys yra skiriamas piliakalnių tyrinėjimams, apie kuriuos jau buvo rašyta 1965 m. „M. ir g.“ 3 nr. Šiais metais tyrinėtas įspūdingas Rudaminos piliakalnis Lazdijų raj., be to, buvo suorganizuota žvalgomoji ekspedicija, kurios metu aplankyta ir aprašyta eilė archeologinių paminklų.

Visi šie tyrinėjimai leidžia nušviesti pačią seniausią jotvingių istoriją, nukelti ją gilesnėn senovėn, negu kad mini rašytiniai šaltiniai. Archeologiniai tyrinėjimai duoda daug vertingų duomenų, nušviečiant jotvingių medžiaginę kultūrą bei visuomeninius santykius, vadinasi, tuos klausimus, kurių visai nerandama rašytiniuose šaltiniuose.

Tyrinėti archeologiniai paminklai išsiskiria tam tikrais savitumais, kurie labiausiai ryškūs laidosenoje, o taip pat pastebimi ir kapų inventoriuje. Nuo pat žalvario amžiaus pabaigos iki rašytinės istorijos laikų jotvingiams būdingi vadinamieji krūniniai kapai. Tai charakteringi akmenų grindiniai, kurie būdavo sukaunami virš kapo, nepriklausomai nuo jo vidaus įrengimo.

Pačių ankstyviausių šios rūšies kapų surasta 1962 m. tyrinėjame Pavėsininkų piliakalnyje (Veisiejų raj.). Čia buvo atidengti 24 degintiniai kapai, datuojami paskutiniais amžiais pr. m. e. Degintinių kapų sudarė perdegusių kauliukų krūvelė, kuri būdavo supilama į urną arba tiesiog į žemėje iškastą duobutę. Pastaruoju atveju degintinio kapo liekanos būdavo užvožiamos moliniu puodu. Iš viršaus kapas gražiai apkraunamas didesniais ar mažesniais akmenimis. Šis kapo įrengimo būdas išlieka dar ir m. e. pirmaisiais amžiais, kai jotvingiai savo mirusiuosius pradėjo laidoti pilkapuose. Tyrinėtieji pilkapiai tiek Lietuvos TSR, tiek Lenkijos Liaudies Respublikoje daugiausia priklauso I m. e. eros tūkstantmečiui. Visi jie gali būti padalinti į dvi grupes. Pirmoji grupė yra datuojama III—V a. Šios grupės pilkapuose aptinkami arba vien griautiniai kapai (Dalnica, Liepynai, abu Kapsuko raj.), arba griautiniai ir degintiniai kapai (Krikščionys — Lazdijų raj., Plocičnas, Švaicarija, Prūdiškės — Suvalkų apskr., Netfa, Aug. t. apskr., Lenkijos LR). Mišriuose pilkapynuose griautiniai kapai yra ankstyvesni ir daugiausia priklauso III—IV a., kai degintiniai kapai — V

amžiui. Antrajai grupei būdingi pilkapiai su degintiniais kapais, datuojami V—VII a. (Šurpylai, Bilvinavas, abu Suvalkų apskr., Lenkijos LR). Abiejų grupių kapai padengti akmenų krūnimis, kurios sudaro kartais žymią pilkapio sampilo dalį. Šitokie pilkapiai su akmenų krūnimis jotvingiams yra būdingi ir II tūkstantmečio pradžioje. Jie aptinkami net iki XIII a. pabaigos.

Archeologiniai paminklai rodo, jog pagrindiniai jotvingių verslai buvo gyvulininkystė ir žemdirbystė. Jau pirmaisiais mūsų eros amžiais jotvingiams buvo pažįstama ariamoji žemdirbystė. Minėtoje Švaicarijos vietovėje viename žemdirbio kape surastas geležinis arklų noragas (žr. 1963 m. „M. ir g.“ 3 nr.). Iš pagalbinių verslų pažymėtini: medžioklė, žvejyba ir bitininkystė. Jotvingių žemėse randami geležiniai darbo įrankiai, ginklai, žalvariniai ir sidabriniai papuošalai rodo buvus aukštai išvystytus amatus. Randami kai kurie importiniai daiktai liudija, kad plačiai prekiauta.

Jotvingių gyvenvietės buvo dvejopo tipo: sulvirtintos vietos — piliakalniai ir neįtvirtintos gyvenvietės — kaimai. Pastarosios chronologiškai vėlyvesnės, jos daugiausia rengtos piliakalnių papėdėse (Piliakalnis Vilkaviškio raj., Pavėsininkai Veisiejų raj. ir kt.). Kaimo tipo gyvenvietės pradeda atsirasti apie I tūkstantmečio vidurį, irstant gimininei ir formuojantis teritorinei bendruomenei.

Pakitimai laidosenoje, inventoriuje, gyvenviečių charakteryje rodo, kad I tūkstantmečio viduryje jotvingių tarpe vyko žymūs socialiniai pakitimai. Tai patvirtintų dar ir tas faktas, jog pradedant V a. aptinkami pavieniai labai turtingi karių kapai, išsiskiriantys retomis ir brangiomis įkapėmis ir turtingu apsiginklavimu (Švaicarija, Prūdiškės, Krikščionys). Ypač išsiskiria Švaicarijoje surastas, archeologinėje literatūroje pavadintas „kunigaikščio“ kapas, pasižymintis gausiomis ir brangiomis įkapėmis. Karys buvo palaidotas drauge su kovos žirgu, pasižymintiu prabangia apranga (žr. pav.). Šis socialinis procesas I tūkstantmečio antroje pusėje tiek sustiprėjo, kad antrojo tūkstantmečio pradžioje jau aiškiai pastebimas klasinis pasiskirstymas. Išsiskiria to meto jotvingių feodalinė diduomenė, valdžiusi nemažus žemes plotus (didžiausias, atrodo, yra buvęs didelis kaimas). Be to, diduo-

menės turtingumą didino įvairus judamas turtas, įgyjamas kovų metu: galvijai, vergai, sidabras, ginklai ir kt. Surastas didžiulis XII—XIII a. sidabrinis, nepaprastai puikaus darbo papuošalų lobis Skomantose, Elko apskr., aiškiai priklauso kokiam tai jotvingių vadui.

Aplamai, II tūkstantmečio pradžioje jotvingiai jau buvo pasiekę ankstyvųjų feodalių santykių išsivystymo stadiją, kurioje gilėjo klasinis susiskaidymas, o valdžia koncentravosi labiau įtakingų feodalių rankose. XIII a. plačiai yra žinomas Skomantas, laikomas jotvingių vyriausiuoju vadu, o drauge ir vyriausiuoju kunigu. XIII a. jotvingiai sudarė aišką politinį vienetą, kuris, gal būt, ir nepriklausė Lietuvos didiesiems kunigaikščiams, bet jau buvo kelyje į centralizuotą valstybinę organizaciją.

R. KULIKAUSKIENE
Istorijos mokslų kanc. datė

Mūsų tautos giminių — jotvingių arba sūduvių — kažkokia dalis pasiliko savo gimtinėje ir po nio-kojamųjų karų su kryžiuočiais, 1516 m. juos randa Matijus Miechovietis (mirus 1523 m.): „jų šiek tiek yra išlikę ir mūsų laikais“. 1568 m. Kromeris (mirus 1589 m.) rašo: „pasakojama, kad menkos jų liekanos esančios ir dabar“. Jotvingiai-sūduviai galutinai bus išnykę (nutaūtę), gal būt, XVI—XVII a.

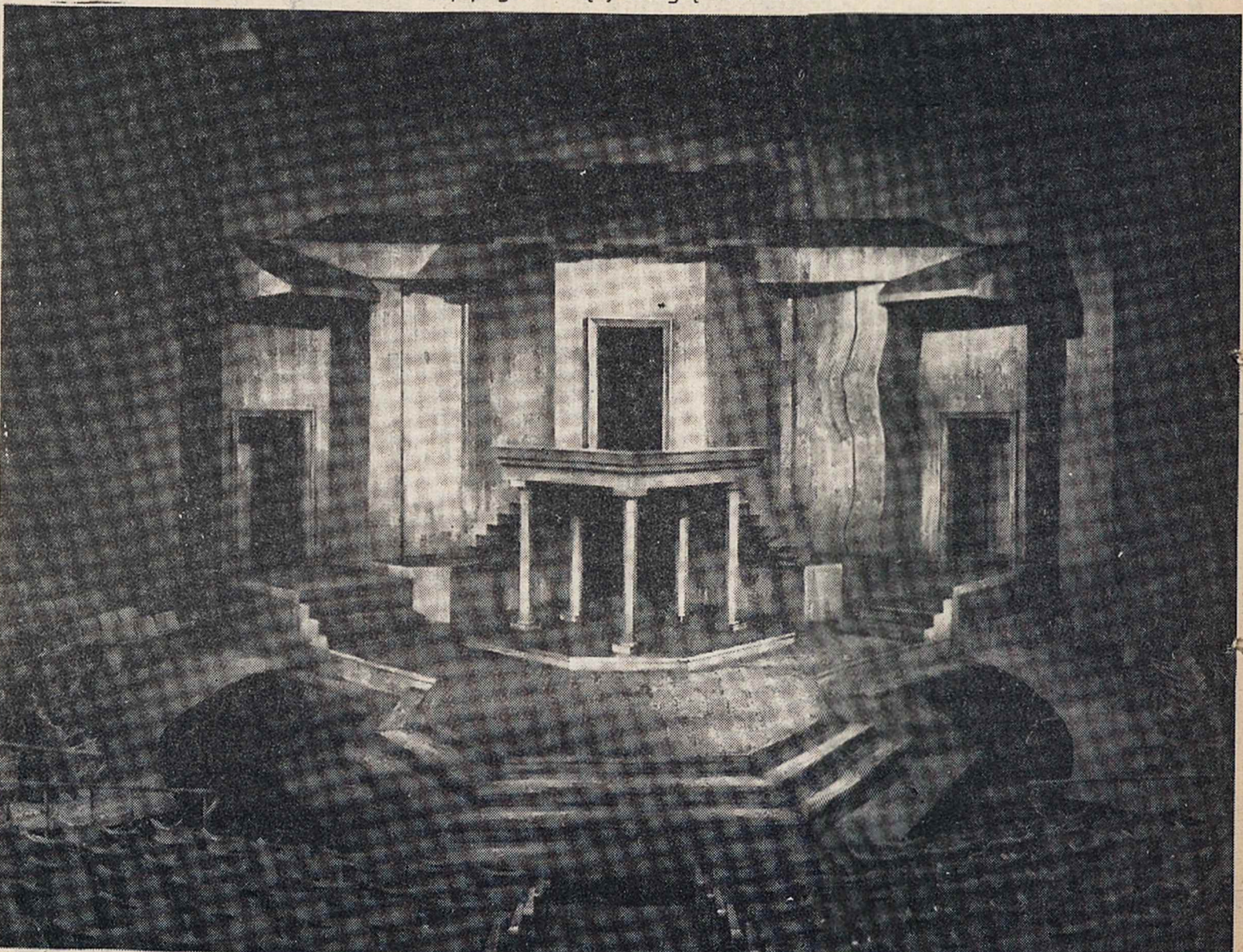
Ką galima pasakyti apie jų vardą ir kalbą?

1420 ir 1422 m. lotyniškieji dokumentai sako, kad jotvingių žemė — Jotva ir sūduvių žemė — Sūduva esanti ta pati. Tačiau šis tapatinimas yra, rodos, istorinių sąlygų padarinys: atsirandant feodalizmui Jotvoje-Sūduvoje (maždaug nuo I m. e. tūkstantmečio vidurio), iš mažesnių šio krašto gentinių politinių vienetų pamažu kūrėsi didesnės. Anksčiau Jotvos ir Sūduvos vardai reiškė greičiausiai atskiras (nors daugeliu požiūriu ir artimas) gentis. Pirmą kartą jotvingių reikia ieškoti, tur būt, pietinėje Jotvos-Sūduvos pusėje, o pirmą kartą sūduvių (II a. Ptolemajo vadinamų sūdynai) — šiaurinėje. Panašiai aiškinamas ir Jotvos tapatinimas su Dainava (1259 m. Mindaugo rašte). Lenkų kalbininko J. Nalepos nuomone (pareikšta 1964 m.), jotvingių pirmą kartą kraštas buvęs Suvalkų apylinkėse, tiksliau sakant, (Juodosios) Ančios upės pakraščiais. Šią hipotezę J. Nalepa grindžia tuo, kad jotvingių vardas esąs kilęs iš vardo antivingas (jotvingis), kurio šaknyje slypis (Juodosios) Ančios (iš Antjos) vardas. Tačiau tokia pirmą kartą jotvingių žemės lokalizacija gali būti ginčytina, kadangi šios hipotezės (kaip ir kitų J. Nalepos etnoniminių Jotvos-Sūduvos krašto aiškinimų) pagrindas — lingvistinė pusė, mano nuomone, nėra pakankamai tvirta. Reikia ir toliau manyti, kad lingvistiškai patikimiausia ir šiandien pasilieka K. Būgos hipotezė, pagal kurią jotvingių vardas kil-

dintas iš Jotvos upės (dabar sunkiai besurandamas) vardo: „Jotvos šalies, dar seniau — Jotvos paupio gyventojai save vadino jotvingiais“ (K. Būga). Sūduvos vardo bei jo variantų Sūdva, Sūduva esama taip pat upėvardinės kilmės. Šis vardas, gal būt, sietinas su Sūduonos upe, įtekančia į Šešupę prie Liudvinavo. Pagaliau upėvardinės kilmės yra ir etnonimas Dainava.

Kiekvienos tautos, vadinasi, ir jotvingių-sūduvių, svarbiausias etninis požymis yra kalba. Kad jotvingiai-sūduviai kalbėjo baltų tarpe, tai visiems žinoma. Painesnis klausimas yra tas, kaip atrodė jotvingių-sūduvių šnektos, kokie jų santykiai buvo su lietuvių ir prūsų tarmėmis. Lenkų istorikas Dluogošas apie 1470 m. rašo, kad „jotvingių gentis savo tautybe, kalba, būdu, religija ir papročiais yra labai panaši į lietuvių, prūsų ir žemaičių“, kad „jotvingių tauta... turinti kalbą, gana panašią į prūsų ir lietuvių“. Matijus Miechovietis pasakoja (1516 m.), kad „lietuvių ir žemaičių savo tarpe skiriasi nuo jotvingių“, kad esančios keturios gentys — prūsai, jotvingiai, lietuviai su žemaičiais ir latviai, kurie „turi savo tarmes, toli gražu ne visais atvejais sutampančias“. Tas pats Matijus Miechovietis toliau dar pareiškia: „lietuvių (t. y. baltų — V. M.) tarmė yra ketveriopai susiskaldžiusi, — pirmoji tarmė yra jotvingių... antroji — lietuvių ir žemaičių, trečioji — prūsų, ketvirtoji — latvių... ir nors visų jų yra ta pati kalba, tačiau vienas kitą nevisiškai supranta“. Iš šių senovės istorikų pasakojimų galima būtų padaryti tik vieną kalbinę išvadą: jotvingiai-sūduviai kalbėjo tarpe, kuri skyrėsi nuo lietuvių, prūsų ir latvių tarmių arba kalbų.

1545 m. rašytoje Meletijaus knygoje pateikiami jotvingių-sūduvių žodžiai: „ckopirmus (asmenvardis, plg. prūsų ucka — „visų“ — ir pirmas = liet. pirmas), ains „vienas“ (plg. prūsų ains „vienas“), kails „sveikas“ (plg. prūsų kail-ūstikun „sveik-ata“), moy „mano“ (plg. prūsų mais „mano“), panicke, „ugnikė, ugnelė“ (plg. prūsų panno „ugnis“) ir keletas kitų, iš kurių matyti, kad jotvingių-sūduvių kalbos būta artimos prūsų kalbai. Sembos sūduvių (Ordino 1283 m. atkeltų iš Suvalkų apylinkių) palikuonių kalba 1545 m. buvusi irgi labai panaši į prūsų; apie tai rašoma I ir II prūsų katekizmų (1545 m.) įžangose: sūduviai esą tokie pat prūsai, kaip ir „prūsai apie Vėluvą, pagal kirčiavimą primenantieji lietuvių“ arba — kaip motangai (prūsų gentis), net ir prūsų kalbos žodynas šiems sūduviams nesudaręs sunkumų susikalbėti (su prūsais). Pavyzdžiui, Užnemunės pietuose išlikusieji jotvingių-sūduvių vietovardžiai — Gailiekas (Seirijų apylinkių ežeras, plg. prūsų gayl-is „baltas“), Azagis (Leipalingio apylinkių ežeras, plg. prūsų azegis, t. y. azegis „pūgžlys“). Kirsna (Šešupės intakas, plg. prūsų kirs-

ONTARIO STRATFORDO FESTIVALIO TEATRO SCENA. D. Spillane nuotr.

Iš Detroito rašo Alf. Nakas

STRATFORDAS DVIDEŠIMTĄJĮ KARTĄ

Prieš savaitę iš Stratfordo gavau storą voką ir nė jo neatidarius pavasariu padvelkė. Nebe keliną, o greičiau kelioliktą kartą tokį voką gaunu vasario gale. Neapsirikau: jame — artėjančio Stratfordo Festivalio viso sezono programa. Linksma, spalvota. Teatro, miestelio, kelių aktorių scenoje fotografijomis papuošta.

Kanadiškis Ontario

nan „juodas“) ir kt. rodo jotvingių-sūdavių kalbos didelį artumą prūsų kalbai. Tačiau reikia pasakyti, kad minėti jotvingių-sūdavių kalbos relikvai atstovauja toli gražu ne viso Jotvos-Sūdumos krašto šnekta, o tik tas, kurios buvo maždaug pietų Užnemunės-Suvalkų-Elko apylinkėse. Visų senosios Jotvos-Sūdumos krašto išnykusių šnekų, vadinas, ir viso šio krašto senųjų gyventojų etninių santykių su prūsais ir lietuviais tikslesnį vaizdą bus galima susidaryti tik tada, kai visas šis kraštas bus kruopščiai ištirtas, pirmiausia, toponimikos požiūriu.

V. MAŽIULIS,
filologijos mokslų kandidatas
(MOKSLAS IR GYVENIMAS)

Stratfordas prie Avon upelio, 1953-aisiais metais savo festivalį pradėjęs ir tą pirmąją vasarą Shakespearo dramas palapinėje statęs, skelbia dvidešimtąją sezoną. Ai, nebe tas jau Stratfordas po devyniolikos metų. Modernus Festivalio teatras, talpinąs 2.258 žiūrovus, buvo pastatytas 1956-57 metais. Senasis Avon teatras, išgražintas ir sumodernintas, susodina 1.100 žmonių. Prieš pradėję veikti trečiasis teatras parke, pavadintas The Third Stage, taigi, trečiają sceną, parūpino vietos dar keletui šimtų žiūrovų. Dabar visuose trijuose Stratfordo teatruose iš karto telpa apie 4.000 publikos. O kadangi visuose teatruose kasdien (išskyrus sekmadienius) įvyksta po du seansus, tai Stratfordo

Festivalis kasdien patenkina po 8.000 žiūrovų. Sekmadieniais anksčiau visiškai nebuvo vaidinama, nei koncertuojama. Paskutinius pora sezonų jau pradėta šį tą duoti ir sekmadieniais, ypač muzikos.

Kalbant apie Festivalio teatrą, tai jis gimė, kaip sakiau, iš 1953 metais pastatytos palapinės, kurioje sutilpdavo beveik 2.000 žiūrovų. Palapinė aplamai beveik niekuo nesiskyrė nuo cirko palapinių, jei neskaityti vieno ypatingo privalumo — scenos. Scena, statyta pagal Sir Tyrone Guthrie idėją ir Tanyos Moiseiwitsch suprojektuota, turi 7 vaidybos platformas ir 11 įėjimų. Ji labai tiko Shakespearo vaidinimams. Ką atėjo laikas palapinę versti ir statyti Festivalio teatrą, scena nebuvo pajudinta. Ji liko ir teatro rūmai buvo aplink sceną pastatyti. O salė ir balkonas sceną apsupo tokiu pusračiu, kad tolimiausias žiūrovas nebūtų nuo scenos toliau kaip už 65 pėdų.

Todėl Festivalio teatre nėra nė vienos blogos vietos. Tik 1961-62 metų žiemą scena buvo kiek pertvarkyta.

Grįžkime prie pradžioje minėtos 1972 metų sezono programos ir pažiūrėkime, ką Stratfordas dvidešimtajame sezone žada patiekti. Pirmiausia, pagal nusistovėjusią tradiciją, Festivalio teatre visą vasarą bus vaidinami du Shakespearo veikalai: King Lear (taigi, Karalius Lyras) ir As You Like It (lietuviškai išversčiau: Kaip sau norite?). Abu veikalai Stratforde statomi antrą kartą. King Lear premjera įvyks birželio 7 d., o paskutinį kartą bus suvaidinta paskutinę sezono dieną — spalio 31 d. As You Like It premjera — birželio 5 d., paskutinis spektaklis — irgi spalio 31 d.

Kiti du Festivalio teatro veikalai bus Alfred de Musset drama Lorenzaccio (premjera birželio 6 d.); ir Oliver Goldsmith komedija She Stoops To Conquer (premjera liepos 25 d.).

Avon teatre pirmiausia bus pastatyta garsioji The Threepenny Opera, muzikalinė satyra pagal Bertold Brechto libretą ir Kurt Weillio muziką. (Detroito lietuviams šis veikalas turi ypatingą vietą, nes prieš tuziną metų čia meteoru buvo sušvitusi, regis, Jenny rolėje, mūsiškė Liucija Mingėlaitė; man ir dabar akyse tebestovi "blatnų" merginų būrelis scenoje, o jų tarpe pati šauniausia, labai gerai vaidinusi mūsiškė). Trijų grašių operos premjera birželio 30 d. Antrasis veikalas irgi, regis, sofistikuota satyra, kaip programoje paaiškinta, yra kanadiečio prancūzo Roch Carrierio La Guerre, Yes Sir. Jo premjera rugpjūčio 4 d.

Trečiosios scenos teatre bus statomos net dvi kamerinės operos: Gabriel Charpentiero Orpheus ir Murray Schafferio Patria II: Requiem for the Party Girl (kas per pavadinimas...). Ten pat vaikams bus pastatytas Carlo Collodi Pinoc-

chio. O Betty Jane Wylie veikalas Mark, atrodo, labai liūdnas, nes, sako, apie vėžiu mirštantį žmogų, apie jo ir jo šeimos psichologinius išgyvenimus, čia liepos 19 d. sulauks pasaulinės premjeros.

Visuose trijuose teatruose, o taipgi ir Stratfordo parkuose, visą vasarą, įskaitant ir sekmadienius, vyks muzikinės programos. Kaip ir visada, čia bus kamerinės, modernios, simfoninės, operinės ir kitokios muzikos koncertai, įskaitant vokalistų ir instrumentalistų pasirodymus. Niekaip negaliu pamiršti, kad 1965 m. sezone čia labai sėkmingai reikišėsi ir mūsų Lilija Šukytė. Taip sėkmingai, kad po Stratforde praleisto sezono ji veikiai pasiekė Metropolitan operą. O šią vasarą iš garsenybių, jau paskelbta, Stratforde girdėsime Robertą Peters, Metropolitan operos dainininką.

Tai va, ką dvidešimtas Stratfordo sezonas žada. O jeigu Stratfordas žada, tai ir ištesės su kau pu. Tie, kurie Stratfordą lankome (net po kelius kartus) kiekvieną vasarą, jau žinome, kaip sezonui pasiruošti. O tiems, kurie mano susigundyti į ten pirmąjį kartą, tai patariu bilietais apsirūpinti iš anksto, ypač į Festivalio teatrą. Nuvažiavus ten be bilietų, bent jau Shakespearo veikalus pamatyti beveik neįmanoma. Ir dar vienas patarimas tiems, kurie iš Shakespearo dramų pastatymų nori daugiausia džiaugsmo turėti: prieš važiuojant labai atidžiai, gal ne pro šalį ir du kartu, matysimus veikalus persiskaityti.

LITERATŪROS DAKTARAS

Literatūros kritikas Vytautas Galinis praėj. metų gruodžio 27 d. Vilniuje apgynė filologijos mokslų daktaro disertaciją. Joje jis išnagrinėjo naujas kryptis 1917-1932 m. lietuvių literatūroje. Daktarines disertacijas 1971 m. apgynė 30 mokslininkų.

LIETUVIŲ
KOMPOZITORIŲ
DAINŲ
REČITALIS

Dainuoja
STASĖ KLIMAITĖ
SOPRANAS

Akompanuoja A. KUČIUNAS

"Lietuvių kompozitorių dainų rečitalis" — pavadinta nauja ilgo grojimo plokštelė, kurią išleido Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, USA. Plokštelėje atliekamos Petrausko, Tallat-Kelpšos, Vanagaičio, Šimkaus, Laumenskienės, Gruodžio, Naujalo, Jakubėno, Sodnio, Gaidelio ir Banaičio dainos. Įdainavo sopranas Stasė Klimaitė-Pautienienė, akomponuojant Aleksandrui Kučiūnui. Aplanką piešė dail. Alfonsas Docius.

Gyvenimas baimėje

Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje, su-ruoštime Lietuvos nepriklausomybės šven-tės minėjime paskaitą skaitė tos gimnazijos mokytojas Vytautas Svilas. Prelegentas mo-kiniams papasakojo savo pergyvenimus 1940-1941 metais, kai Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. Kiek sutrumpinę, tą paskaitą pa-tiekiamo NL skaitytojams.

Norėčiau papasakoti, kaip Lietuvoje, 1940 metais praradus nepriklausomybę, prasidė-jo ne tik moralinis, bet ir fizinis lietuvių tautos naikinimas. Visi čia minimi įvykiai, žmonės ir vardai yra tikri. Nieko čia neiš-galvojau, stengiausi nieko neperdėti.

Nepraėjus mėnesiui nuo Lietuvos okupaci-jos, liepos 10 d. buvo įvykdyti pirmieji di-dieji suėmimai. Tą naktį buvo suimti aukš-tesnieji Lietuvos respublikos valdininkai bei valstybės vadovai. Kiek tūkstančių tą naktį buvo suimta, niekados niekas nesugebės tiks-liai paskelbti. Tūkstančiai šeimų liko be sa-vo maitintojų, be tėvų, be vyrų. Po to sekė vis naujos suėmimų bangos.

Liepos-rugpiūčio mėnesiais prie NKVD rūmų ir prie Kauno kalėjimo Mickevičiaus gatvėje suplaukdavo minios moterų su vai-kais. Kiekvienas iš jų dar turėdavo ryšulėlį su maisto produktais ar šiltesnį drabužį. Kiekvienas iš jų vylėsi sužinoti ir perduoti savo artimajam tą menką siuntinėli. Tačiau retai kam pavykdavo tai įvykdyti. NKVD dar-buotojai juos išvaikydavo. Nežiūrint to, jie greit vėl susirinkdavo, verkdamy, šaukdavo pavardes savo artimųjų. Daug atvažiuodavo ir iš kitų miestų, kadangi Kauno kalėjime buvo kaliniai ne tik iš Kauno. Moterys su ryšulėliais buvo priverstos nakvoti gatvėje.

Niekuomet negalėsiu pamiršti tų matytų vaizdų. Man tuomet tik ką buvo suėję pen-kiolika metų amžiaus. Nieko baisesnio tuo-met dar nebuvau matęs. Man tuomet atrodė, kad nieko baisesnio ir nežmoniškesnio nega-li nė būti.

Mano tėvas papuolė į pirmųjų suimtųjų są-rašą. Ir aš su mama ir seserim pakaitom stumdėdavomės prie NKVD ir Kauno kalėji-mo pastatų, vis tikėdamiesi ką nors suži-noti apie tėvą ir perduoti siuntinuką. Tačiau mūsų pastangos nuedavo niekais, kaip ir ki-tų tūkstančių.

Perdavimas ar neperdavimas tuomet pri-klausė tik nuo vienintėlio žmogaus – tardy-tojo, kuris tardė suimtąjį. Jeigu suimtas prisipažindavo ir pasirašydavo jam pateik-tus kaltinimus, jeigu suimtas dar išduo-davo savo buvusius draugus, tuomet ir tar-dytojas padarydavo jam paslaugą ir sutikda-vo duoti leidimą jam gauti siuntinį, arba leisdavo pasimatyti su savo artimaisiais.

Tačiau beveik visuomet šitos lengvatos būdavo aplaistytos kitų žmonių krauju...

Spalio mėn. prasidėjo suiminėjimai stu-dentų, moksleivių ir vaikų. Naktį iš spalio 29 į 30 d. ir mane ištiko likimas tų milijonų, kurie sudarė tą 15% Tarybų Sąjungos "liau-dies priešų". Buvome suimti 7 mokiniai, 14-16 metų amžiaus. Štai pavardės tų vieno iš pirmųjų mokinių, suimtų Kaune: Šeferis, Motiejūnas, Pušas, Bliumentalis, Jarašū-nas, Eigelis ir aš.

1940 m. mokslo metai prasidėjo pavėluo-tai, tik rugsėjo 15 d. Buvo pertvarkytos ir Kauno gimnazijos. Kauno Jėzuitų, M. Peč-kauskaitės ir Saulės mergaičių gimnazijos buvo sujungtos į VIII gimnaziją. Patalpos bu-vo Saulės mergaičių gimnazijoje. Pasikeitė ir klasių apipavidalinimas. Vietoj kryžiaus buvo pakabintas Stalino portretas. Vietoj Maironio, Kudirkos, Bieliūno ir kitų buvo pakabinti Lenino, Markso, Engelso portre-tai. Lietuvių tautos idealai, lietuvių tautos simboliai kovojusiems 1918 metais už Lietu-vos nepriklausomybę buvo sudraskyti, su-trypti po kojomis ir išmesti į šiukšlyną. Iš bibliotekų dingo jų knygos, per lietuvių kal-bos pamokas mokytojai nedrįsdavo dargi iš-tarti jų pavardžių pirmųjų raidžių.

Prasidėjo gyvenimas baimėje, naktinių skambučių prie durų pradėjo bijoti ne tik su-augusieji, bet ir vaikai. Prasidėjo verbavi-mas NKVD agentų mokinių tarpe. Vietoj bu-vusios tikybos pamokų, buvo įvestos konsti-tucijos pamokos. Kauno VIII gimnazijoje kon-stitucijos pamokas pravedavo mokytojas Gu-tauskas (dabar gyvenantis Kapsuke). Ir jis nemažai prisidėjo prie tų NKVD agentų ver-bavimo. Ir jis nemažai prisidėjo prie to, kad tais istoriniais 1940 metais daug mokinių bu-vo suimta.

Gimnazistai, išauklėti Maironio, Kudir-kos, Bieliūno idealų šviesoje, pradėjo orga-nizuotis į grupeles ir nelegaliai spausdinti bei platinti minėtų rašytojų veikalus. Jau rugsėjo mėn. rūbinėje, paltų kišenėse mo-kiniai rasdavo lapelius su Kudirkos "Varpu", "Laborą", Maironio įžangą į "Jaunąją Lietu-vą". Aišku, tos pirmos grupelės gimnazijo-se buvo vaikiškos, nebuvo pakankama ir konspiracija, tie pirmieji atsišaukimai dar-gi nukreipti prieš Tarybų Sąjungą.

1936-1938 metais Tarybų Sąjungoje buvo praveistas antras didžiulis "liaudies priešų" valymas, milijonai "liaudies priešų" buvo suimta, dalis jų buvo sušaudyta, kiti rado savo lėtą mirtį koncentracijos stovyklose. Revoliucija reikalavo aukų ir Lietuvoje...

Taigi ir mes septyni buvome už nelegalių Maironio, Kudirkos, Bieliūno raštų spausdi-nimą spalio 29 d. suimti.

Jeimano tėvą suimant atvažiavo lengvas automobilis su dviem NKVD darbuotojais,

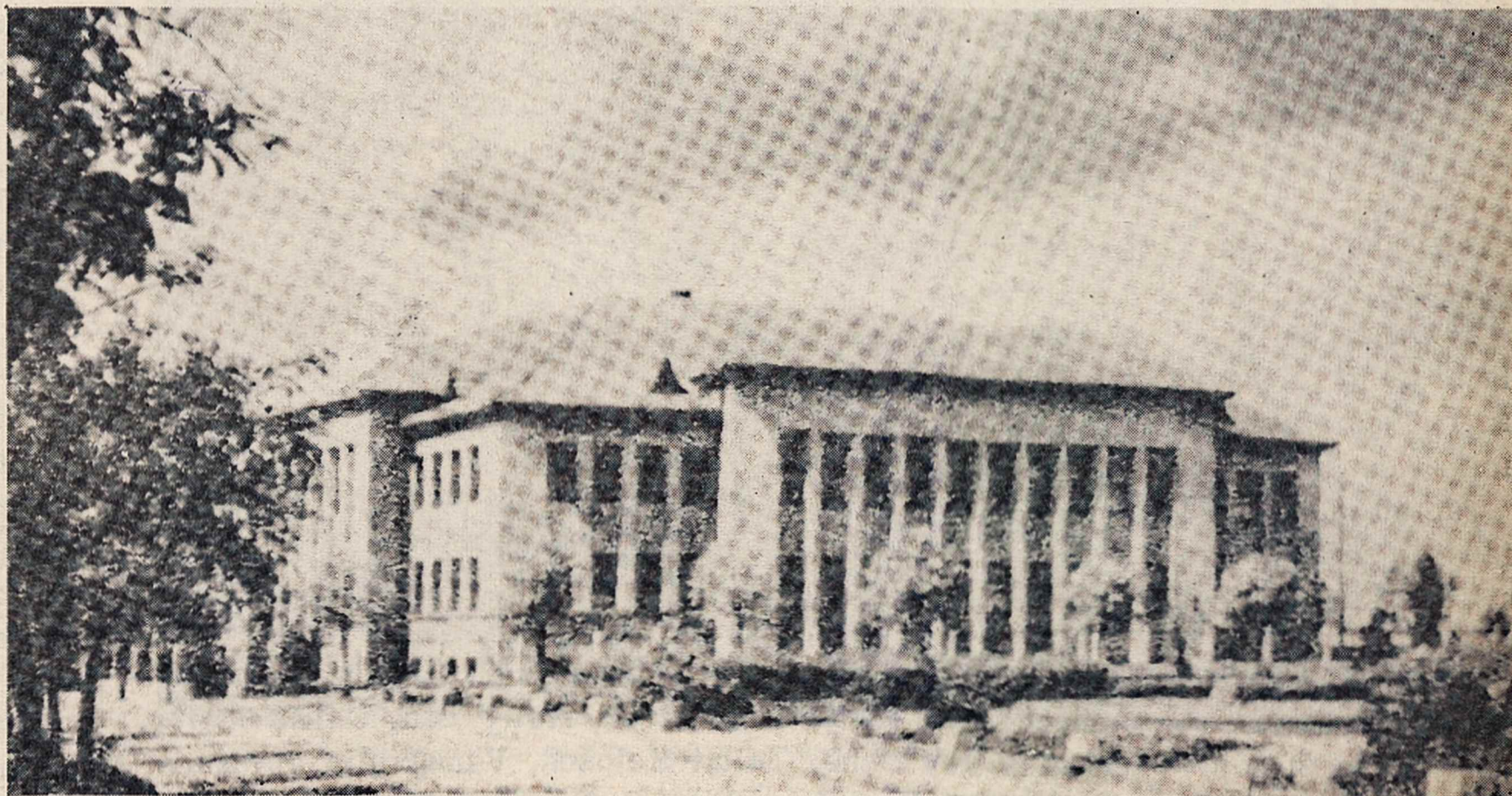
tai mane suimant jų buvo visos sunkvežimis. Apie 12 NKVD darbuotojų. Namas Kaune, Radastų gatvėje 15 buvo apsuptas. Atvažiavo apie 1 val. nakties. Mamai atidarius duris, pasipylė visas būrys NKVD darbuotojų, kurie kuo greičiaustengėsi užimti visas patalpas, kad niekas nesuspėtų pabėgti. Įlėkus NKVD darbuotojams pašokau iš lovos ir maišiausi tarp jų. Jie manęs pradėjo klausinėti, kur yra Vytautas Svilas, visai negalvodami, kad aš pats juo galėčiau būti. Juk tuomet man tik ką buvo suėję 15 metų ir NKVD darbuotojai tikėjosi pamatyti tą "liaudies priešą" vyrą suaugusį. Man atsakius, kad tai aš, tuoj mane griebė už rankų, jas užsuko ir, nuvedę į valgomąjį, liepė atsisėsti, uždėti rankas ant kelių ir nejudėti. Į kambarį buvo atvesta mama, sesuo ir dėdė. Pastatė prie mūsų visų du sargybinius su šautuvais, liepė nesi-kalbėti.

Prasidėjo ilga ir nuobodi krata, kuri už-truko iki 7 val. ryto. Jei tėvą suimant buvo konfiskuota tik rašomoji mašinėlė ir me-džioklinis šautuvas, tai mane suimant kon-fiskavo visus tėvo ir mamos auksinius laik-rodžius bei papuošalus. Mano dėdė, kuris tuo metu atsitiktinai svečiavosi pas mus, tai matydamas išsireiškė, kad tai yra apiplėši-mas. Dėl to jis irgi turėjo dalintis mano li-kimu, irgi buvo suimtas.

Apie 7 val. krata pasibaigė, ir aš su dėde, mamos ir sesutės ašarų lydimi, buvome pa-sodinti į sunkvežimį. Dėdė dar bandė ieškoti teisybės ir reikalavo parodyti suėmimo or-derį. Jam buvo atsakyta: "Išeik kalės vaike, mes tau parodysime, kas turi teisę". Nusi-tvėrę už kalnieriaus ir įrėmę naganą, išsi-tempė kartu su manim.

NKVD štabo veikla Kauno, Laisvės alėjos ir Vytauto pr. kampe vyko puikiausiai. Dar-bas vyko 24 val. per parą. Visą naktį čia degdavo šviesos. Pertraukos būdavo ir nak-tipiečiams.

Spalio 30 d. buvau įvestas į vieną to štabo kambarį. Netrukus atėjo NKVD majoras. Jis šypsojosi, buvo geros nuotaikos ir nieko blo-go jo akyse nemačiau. Mandagiai pasiveiki-nęs, padavė ranką ir pradėjo: "Žinai, Svilai, tu esi dar jaunas, neprityręs, ir, gal būt, nenorom papuolei į Tarybų Sąjungos priešų gretas. Tarybinė valdžia yra humaniška, ji jau padėjo ne vienam atrasti teisingą kelią, daugelis jau tai suprato ir patys ateina pri-sipažinti padarytus nusikaltimus, viską iš-

INŽ. P. LELIO PROJEKTUOTI PANEVŽIO APSKRITIES SAVIVALDYBĖS RŪMAI

PRIEŠ 50 METŲ

PETRAS LELIS

Priėjęs sako: "Sveiks, Lely". Žiūriui veidą: inž. Litas. Jis pasisakė tarnaujas inžinierium Luftwafėje ir gavęs generolo laipsnį.

Rozmanas turėjo ūkį prie Panevėžio šalia gen. Tamošausko ūkio. Kai 1941 m. NKVD atvyko paimti Rozmano šeimos, ten buvo ir gen. Tamošauskas, bet jo nepaėmė. Rozmanas mirė Sibire, o žmona grįžo ir dabar gyvena Kaune. 1938 m. kovo mėn. inž. A. Novickis paskambino iš Kauno, kad galiu keltis į Panevėžį. Apsidžiaugiau, nes seniai to laukiau.

PANEVĖŽYS 1938 – 1944 METAIS

Panevėžy pamačiau, kad manęs čia laukia didesni darbai, negu ankstyvesnėse apskrityse. Panevėžio apskr. buvo antroji po Šiaulių, turėjo 16 valsčių: Panevėžio, Pušaloto, Pumpėnų, Subačiaus, Kupiškio, Šimonių, Viešintų, Troškūnų, Raguvos, Vadoklių, Krekenavos, Ramygalos, Naujamiesčio, Smilgių, Šeduvos ir Rozalimo. Apskr. savivaldybė buvo pajėgi finansiškai – jos biudžetas siekė daugiau 3 mil. litų. Buvo statoma daug mokyklų ir tiltų. Tęsimos Ramygalos ir Pumpėnų plentų statybos ir plečiama ap. ligoninė, pagal arch. Landsbergio planą.

Apskr. viršininkas J. Staškevičius mėgo daugiau reprezentaciją ir mažai kišosi į savivaldybės darbus. Netrukus, 1938 m. gale, jis buvo sukeistas su Zarasų apskr. viršininku plk. Šlepečiu. Faktinu apskr. valdybos "bosu" buvo valdybos narys P. Butkus, kuris sumaniai vedė finansų ir ūkio reikalus. Tū-

sipasakoja, sumini ir pavardes savo bendrų, padeda ir jiems grįžti į teisingą kelią. Taigi būkite gudrus, nevaizduokite herojaus, papasakokite apie visą savo priešišką veiklą prieš Tarybų Sąjungą, nurodykite asmenis, pasakykite pavardes tų, kurie jus suklaidino ir privertė dirbti priešišką darbą ir galėsite eiti namo. Tie žmonės ateity jums irgi bus didžiai dėkingi.

Juk tavo mamytė laukia tavęs išvirusi pietus. Ji juk jaudinasi taip ilgai nesulaukianti savo sūnaus".

Besiklausydamas šių gražių žodžių beveik susigraudinau. Man beveik jau atrodė, kad aš tikrai ką tai dirbau prieš Tarybų Sąjungą. Majoras mane beveik įtikino. Buvau jau ir pasiruošęs prisipažinti visus nusikaltimus, tačiau nesugalvojau kokių.

Tačiau mano prisipažinimai majorui mažiausiai rūpėjo. Jis man pakišo tuščią lapą ir liepė surašyti visų tų žmonių pavardes, kurie mane sugundė kovoti prieš Tarybų Sąjungą. Dar pasakė: "Imkit pavyzdį iš Jarašūno, jis nuoširdžiai prisipažino, papasakojo ir dabar jau namuose".

BUS DAUGIAU

rėjo ūkį Šeduvos valsč., o žmona buvo Šeduvos progimnazijos direktorė – abu krikšč. demokratai.

Antras vald. narys A. Repčys (nenuolatinis) buvo seimo nariu ir ilgą laiką Pušaloto viršaičiu. Turėjo didelį ūkį. Apskr. tarybos pirmininku, kartu ir Kupiškio viršaičiu ilgą laiką buvo Bukėnas – liaudininkas. Staškevičius ir Repčys – abu tautininkai, 1941 m. išvežti į Sibirą nebegrižo. Butkus ir Bukėnas 1945 m. išvežti grįžo, bet greit mirė. Šlepetys tebegyvena Brooklyne.

Buvęs apskr. inžinierius K. Germanas, vėliau direktorius ir susisiekimo ministras, tebegyvena JAV.

Naujasis apskr. viršininkas plk. J. Šlepetys labai domėjosi savivaldybių statyboomis, rodė daug iniciatyvos ir sumanumo. Jis apkarpė šiek tiek Butkaus "valdžią", drįso net pajudinti Panevėžio burmistrą – prezidento švogerį T. Chodakauską, kurio buvo nemokėta valstybinių mokesčių 50 tūkst. litų. (Chodakauskas turėjo du dvarus). Po "draugiškų pasikalbėjimų" su viršininku Chodakauskas vis įmokėdavo po keletą tūkstančių. Šlepetys, atvykęs iš kurortų krašto, tuoj ėmėsi iniciatyvos iškasti Berčiūnų kurorte maudymosi baseiną, nes Sonžylos upelyje buvo permenkos maudyklės. Pradėjome statyti didelius s-bės rūmus, bet, gaila, Šlepetys neilgai Panevėžyje tebuvo. Atgavus Vilniaus kraštą jis buvo ten perkeltas apskr. viršininko pareigoms, nes ten daugiau buvo reikalingas geras administratorius.

Po jo Panevėžyje trumpą laiką viršininkavo Morkus – visad gražiai išsipuošęs, bet silpnokas administratorius. Jam teko tragiška pareiga sutikti sovietus ir perduoti jiems apskrities valdžią. Jis ir pats tragiškai žuvo.

Paleckio vyriausybė paskyrė nauju viršininku Jonušą (buvusį liaudininką), kuris daugiau rūpinosi tarybinės valdžios įtvirtinimu, negu savivaldybės darbais, nes jam viską diktavo kompartija.

Apskrities savivaldybės įstaiga ilgą laiką buvo mediniam namelyje ligoninės kieme. Jau seniai s-bė rūpinosi pastatyti sau didesnes patalpas. Man atvykus, teko tuoj projektuoti savivaldybės rūmus ir dvi dideles mokyklas, apie 700 000 litų vertės. Savivaldybės rūmuose buvo numatyta sutalpinti svarbesnes apskrities įstaigas, kad atvykę į miestą su reikalais ūkininkai neklaidžiotų, bet galėtų atlikti reikalus "po vienu stogu".

Rūmai buvo pastatyti Jakšto prospekte ant Nevėžio kranto ir kainavo apie 400 000 litų. Dufasadais su kolonomis buvo padengti baltu granitu, o vidaus kolonos dirbtiniu marmuru. Be apskrities valdybos, juose dar buvo šios įstaigos: apskr. viršininko, policijos vado, apskr. agronomo, žemės tvarkytojo, ŽŪR techniko, mokesčių inspekcijos ir plentų valdybos kelių rajono. Įstaigoms buvo didelis patogumas. Priešais savivaldybės rūmus tuo pat metu miestas statė didelę 3-jų aukštų modernišką mokyklą, kurią projektavo ir statybą prižiūrėjo miesto inž. A. Gargasas (dabar Clevelande). Tais pat metais apskr. s-bė pastatė mano projektuotas dvi dideles moderniškas mokyklas – Šeduvoje 12 komplektų, vertės 150 000 litų, ir Ramygaloje 8 kompl., vertės 80 000. (Šeduvos mokyklos rūmai vėliau perduoti gimnazijai). Savivaldybės rūmus ir dvi mokyklas statė tas pats

PLK. J. ŠLEPETYS

rangovas Gurvič-Judelevičius iš Kauno. Kitos keturios mūrinės mokyklos pastatytos valsčiuose ūkio būdu.

Prieš rusų atėjimą dar spėjome pastatyti didelį gelžbetonio tiltą per Juostos upę Pašuostyje, kur buvo kareivinės ir aerodromas (stovėjo ten 4 pėst. pulkas ir aviacijos dalinys). Vėliau rusai įrengė ten didelę karinę bazę.

Ramygalos ir Pumpėnų plentų statyba buvo baigta 1938 m. ir savivaldybė pradėjo statyti Vabalninko plentą pro Karsokiškį. Nuo Ramygalos iki Kauno plentą statė Kelių valdyba, o Pumpėnų plentą nuo Panevėžio apskr. ribos iki Biržų – Biržų apskr. s-bė. 1938 m. su virš. Staškevičium dalyvavom to plento ir kitų statybų atidaryme Biržuose. Kartu buvo atidarytas ir Likėnų (Smardonės) kurortas. Iškilms ir balius buvo Biržų pilyje, kur dalyvavo min. pirmininkas kun. Mironas.

Siaurojo geležinkelio Panevėžys-Joniškėlis užbaigimas ir atidarymas sutapo su Pumpėnų plento atidarymu, tad iš Kauno atvykę ministrai su direktoriais suspėjo tą pačią dieną abi statybas atidaryti. Pirmas traukinys, papuoštas vainikais, vežė svečius į Joniškėlį, kur prie paruošto stalo laukė žmonių minios. Kiti svečiai pasiliko Pušalote, nes ir ten stotyje buvo vaišės. Grįžę atgal į Panevėžį, tuoj važiavom automobiliais į Pumpėnus prie Biržų sienos, kur, perkirpus juostą, viršaitis kvietė svečius į valsčiaus salę. Ten vėl prakalbos ir vaišės su naminiu alumi. Bet ministrai ir direktoriai skubėjo, nes Panevėžyje laukia dar vienos iškilms. Vakare, Panevėžio visuomenei dalyvaujant, buvo atidaryti siaurųjų geležinkelio ruožo rūmai su didele sale. Joje galėjo susėsti prie stalų 400 svečių. Susisiekimo min. Stanišauskui sakant prakalbą ir sveikinant panevėžiečius, jis buvo iššauktas prie telefono – iš Kauno pranešė, kad ministrų kabinetas pasikeitė ir susisiekimo ministru paskirtas buvęs panevėžietis inž. Germanas. Tas pranešimas šiek tiek sugadino svečiams ūpą. Tai buvo gruodžio 5 d. 1938 m.

Tenka ta proga prisiminti jauną inž. J. Veitą, kuris buvo siaurųjų gelžkelių ruožo viršininku. Jis suprojektavo ir įvykdė Joniškėlio gelžkelio statybą. Teko su juo artimai bendradarbiauti dėl kelių su geležinkelių sankryžų. 1941 m. jis su šeima išvežtas į Sibirą mirė.

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išores taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel-
nės. Aukštos kokybės medžiagos.

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI · VEDYBOS · KRIKŠTŲNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

ĮVAIRIOS PROGOS

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai, Izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS,
JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS
GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR-
SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP-
SAKŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI-
SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Dr. J. Frison, B. Sc., D. C.

Chiropraktikas

1202 St. Joseph Blvd. East
Montreal (kampus de la Roche).

Tel.: 523-3525

Atmeta: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

DATOS • VARDAI • ĮYKIAI

VASARIO 16 CHICAGOJE

Vasario 16 Chicagoje buvo iškilmingai paminėta vasario 20 d. didžiulėje Auditorium teatro salėje.

Minėjimą punctualiai atidarė Chicagos lietuvių tarybos pirm. Julius Pakalka, priminęs, kad iš šios salės prieš 50 metų lietuviai iškilmingai Lietuvai išsiuntė Laisvės Varpą su įrašu: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos, tas nevertas laisvės, kas negina jos".

Minėjimą vedė Karilė Valaitienė. Jungtinis Dainavos ir operos choras, diriguojant Aleksandrui Kučiūnui ir akompanuojant Emilijai Pakšaitėi, atliko JAV, Lietuvos himnus ir maldą žuvusiems už tėvynę. Labai gražiai pasireiškė jaunieji. Maldą paskaitė Jolita Kriaučeliūnaitė ir Martynas Trakis, o Nepriklausomybės Aktą — Vladas Žukauskas, asistuojant Julytei Sakalauskaitei ir Rimutei Skorubskaitėi. Kalbėjo Lietuvos garbės konsulė Juzė Daužvardienė, mūsų senas draugas kongresmanas iš Vašingtono Roman C. Pucinski, senatorius iš Kansas Robert

Dole ir respublikonų partijos pirmininkas. Juos pristatė Altos pirm. dr. Kazys Bobelis. Pučinskis pabrėžė, kad jis veda kovą, jog nebūtų likviduotos radio stotys Free Europe ir Liberty. Pasidžiaugė, kad lietuviai išelviyoje išliks ilgai, nes yra vieninteliai, kur taip uoliai ir gausiai dalyvauja jaunimas.

Rezoliucijas paskaitė Aldona Indrekaite, Chicagos lietuvių tarybos sekretorė.

Sekė meninė dalis. Solistė Aldona Stempuzienė padainavo lietuvių kompozitorių kūrinius. Pianistas Andrius Kuprevičius paskambino Čiurlionio, Gaidelio, Budriūno, Liszto ir Chopeno kompozicijas.

Meninės dalies pabaigai solistė Gina Čapkauskienė padainavo šešias dainas.

Čapkauskienei teko labai nedėkinga dalis, nes po pustrėčios valandos programos dalyviai jau buvo išvargę. Prieš keletą metų taip nedrąsiai žengusi Montrealyje pirmuosius solistės žingsnius, ji jau yra išplaukusi į plačiuosius meno vandenius. Čapkauskienei ėmus dainuoti didžiulėje salėje pasidaro visuotina tylą ir susi-

rinkustieji nepagalilėjo solistei plojimų.

Pabaigai, pavėluotai atvykęs, pakalbėjo dar senatorius Percy.

Pagrindinis Chicagos lietuvių Vasario 16 minėjimas buvo gerai suorganizuotas ir praėjo puikiai. Susirinkę negailėjo Altai aukų.

St. Paulauskas

RAŠO APIE MARKETPARKĄ

Chicagos dienraštis Daily News išspausdino ilgą rašinį apie didžiąją lietuvių koloniją Marketparką.

Straipsnio autorei informacijas teikė solistė D. Kučėnienė ir Margučio radijo vedėjas Petras Petrutis.

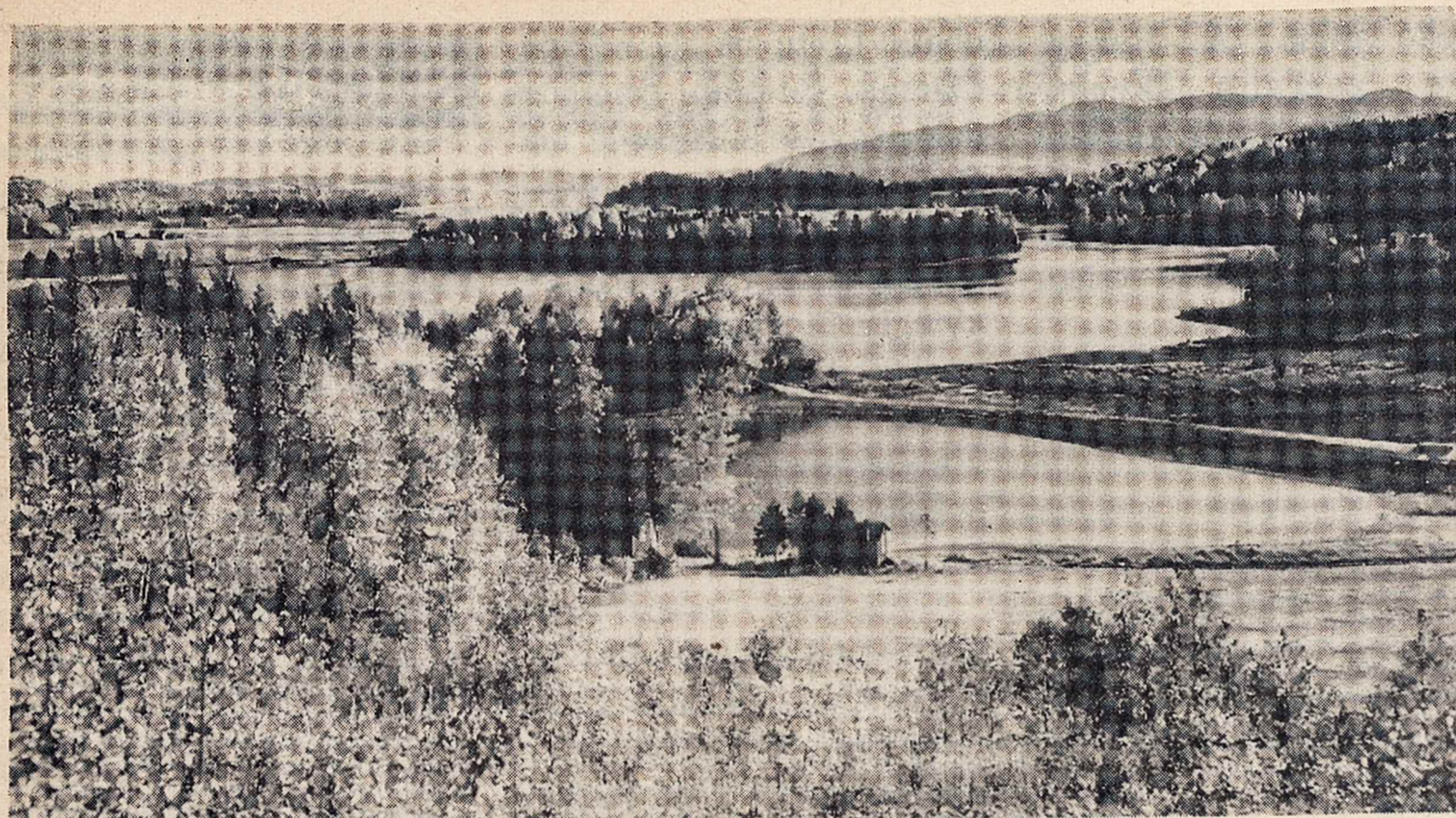
ST. TENISAS IR ŠACHMATAI

Kanados sporto apygardos 1972 m. stalo teniso ir šachmatų pirmenybės įvyks kovo 25 d. Prisikėlimo parapijos patalpose, 1021 College Street. Pirmenybes rengia Kanados sporto apygardos komitetas ir specialiai sudarytas pirmenybių vykdymo komitetas. Pirmenybės bus vykdomos pagal ŠALFASS pirmenybių nuostatus.

Pirmenybėse galės dalyvauti visi Kanados

Vasario 16 minėjimo metu Otavoje pagrindinę kalbą sakė KLB krašto valdybos jaunimo sekcijos vicepirm. mokytoja Jūratė Čeponkutė. Koncertinę dalį išpildė Londono lietuvių studentų kvartetas. Mūsų nuotraukoje iš kairės: Remigija Bliskytė, Irena Jokubaitytė, Vida ir Liucija Petrašiūnaitės.

Lievre (zuikių) upė Otavos rajone prie Notre-Dame-du-Laas. Upės pavadinimas atsirado dėl gausių žvėrių, kurie sutraukia medžiotojus ir turistus. OIP nuotr.

sporto apygardos klubai ir sportininkai, apmokėję 1972 m. klubo ir nario mokesčius. Registracijos vyksta per apygardą šiuo adresu: 14 Jasmine Road; Weston 490, Ontario.

PERSPAUSDINO STRAIPSNIS

Chicagoje leidžiamas lietuvių dienraštis Naujienos pastaruoju metu perspausdino du ilgesnius straipsnius iš Vilniaus leidinių.

Iš Mokslo ir Gyvenimo dienraštis perspausdino istorinį rašinį apie mūsų su kryžiuočiais, iš Pergalės — L. Šepečio straipsnį apie lietuvių daile svetur.

toronto

KONCEPCINIS MENAS

Architektas Kęstutis Paulius Žygas, skaitęs ta tema paskaitą Prisikėlimo par. muzikos salėje vasario 24 d., lietuviškai tą meną vadina sąvokiniu. Ši meno šaka yra gana jauna. Ne nupieštas kūrinys, bet mintys ir idėjos sudaro šį meną. Dailininko pagamintas kūrinys yra asmens ar galerijos nuosavybė, todėl paveikslas yra prieinamas tik tam tikram ribotam žmonių skaičiui. Tuo tarpu sąvokinis menas yra skelbiamas spaudoje ir dėl to prieinamas plačiausioms masėms.

K. P. Žygas paskaitos dalyviams patiekė sistematiškai apdirbtą medžiagą. Atsivežė skaidres, rodė jas ekrane ir

aiškino sąvokinio meno pradus. Vėliau paskaitė dešimties ar daugiau menininkų citatas, aptariančias šį meną. Ypač išpuodingai atrodė ekrane spalvotos skaidrės (liepsna ant ledo ir veidrožių atspindžiai miško sniege). Tačiau ne nuotraukos, bet idėjos ir mintys sudaro sąvokinį meną, — pakartotinai teigė prelegentas.

K. P. Žygas šiuo metu gilina meno istorijos studijas Cornell universitete, Ithaca, N. Y. la.

london, ont.

ŠOKO

LIGONINĖJE

Sausio 22 d., Londono lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupė, mokoma Miro Chainausko, padvelkė pavasariška jaunatve chroniškų ligų Parkwood ligoninės prislėgtoje atmosferoje, atlikdama tris linksmus šokius: Kalvelį, Klumpakojį ir Suktinį.

Šoko vaikučiai stengdamiesi, su šypsniu, gražiai disciplinuotais šokių žingsniais, o širdelėse, matant tiek šio pasaulio nuskriaustųjų, gal pradėjo ryškėti ir skausmingoji šio gyvenimo realybė. P. Blažys, šios ligoninės pacientas, taipogi mielai stebėjo šią mažąją savataučių grupę. B.

BALTIJA IR DAN GEORGE

Vasario 24 d. Holiday Inn baliaus salėje metinės Kanados krikščionių ir žydų brolijos vakarienės metu Londone

programą atlikti buvo pakviestas Londono Baltijos ansamblis. Žiūrovų ir rengėjų labai palankiai buvo įvertinti pašokti trys tautiniai šokiai: "Gyvataras", "Lenciūgelis" ir vestuvinis šokis "Rezginėlė".

Pagrindiniu vakaro prelegentu buvo indėnų vadas-televizijos ir filmų žvaigždė Dan George, kuris davė santūrų, bet aštrų apibrėžimą baltųjų kultūros įsibrovimo šiame kontinente. Tarp svečių, kalbėjusių šio vakaro proga, buvo John P. Robarts, šios brolijos pirmininkas, parlamento narys Judd Buchanan ir Londono policijos vadas Walter Johnson. Iš dvasiškių luomo žodį tarė rabinas Isaac Rone ir prelatas J. A. Feeney. B.

JAUNOJI BALTIJA

Londono Jaunoji Baltija su trim tautiniais šokiais pasirodė vasario 13 d. St. Mary's ligoninėje, kurioje yra sunkiai paliegę bei nepagydomi ligoniniai. Šis pasirodymas virsta tradiciniu, nes čia šokta ir pernai šv. Valentino dienos proga. Tarp žiūrovų matėsi ir Medelienė, kuri gyvena artimoje Marian Villa.

Liucijos Petrašiūnaitės ir Marijaus Chainausko mokomi Jaunosios Baltijos šokėjai labai noriai šoka, kur tik kviečiami. Tą patį sekmadienį jie gražiai prisidėjo ir prie Vasario Šešioliktosios minėjimo.

Šis gražusis mūsų Baltijos ansamblio pumpuras

repetuoja reguliariai kas sekmadienį savo jaunų žvilių mokytojų priežiūroje. Jau dabar su nekantrumu laukia balandžio 15 d., kada, švenčiant Baltijos ansamblio penkmetį, bus ir jiems proga pasirodyti gražioje Londono Centennial salėje. B.

KULTŪRINIS PARENGIMAS

Londono lietuvių parapija rengia malonią staigmeną. Kovo 19 d. į Londoną atvyksta Hamiltono lietuvių dramos sambūris Aukuras ir Colborne Community Centre auditorijoje suvaidins rašytojo Jurgio Jankaus "Audronę". Vaidinimo pradžia 4 val. po pietų.

Reikia manyti, kad londoniškiai ir artimesnių apylinkių lietuviai gausiai atsilankys į šią kultūrinę pramogą. Kaip žinoma, dramos sambūris Aukuras su šiuo J. Jankaus veikalu kanadiečius atstovavo 2-me teatro festivalyje, Chicagoje. Jei kam nebuvo progos nuvykti į tolimą Chicago praeitų metų pabaigoje, tai dabar bus galima pamatyti Audronę čia Londone.

RASA KELIAUJA

Londono lietuvių studentų kvartetas "Rasa" vis daugiau ir daugiau įgija populiarumo. Mūsų jaunos dainininkės buvo pakviestos ir apkeliaavo jau daugelį Kanados lietuvių kolonijų. Pernai jos buvo šiltai sutiktos skautų vadovų suvažiavime Amerikoje. Taip pat jos pajvairino Amerikos lietuvių studentų viešnagę, kai pastarieji pernai vasarą keliavo po Kanadą.

Dabar kvartetas Rasa pakviestas ir dalyvaus Amerikos — Naujosios Anglijos — seniausios radijo valandėlės 38-tųjų gyvavimo sukaktuvių minėjime ir talentų popietėje, kuri įvyks kovo 12 d., Bostone, Mass. Popietėje ir po to pramoginėje dalyje ketina dalyvauti daug lietuviško jaunimo.

Sėkmės jaunosioms Rasos keliautojoms, L. E-tas

calgary

MINĖJIMAS

KLB Calgary apylinkės valdyba surengė Vasario 16 minėjimą Bowness viešbutyje vasario 12 d. Dalyvavo apie 170 žmonių. Raštu pasveikino Calgary miesto burmistras Rod Sykes. Telegrama — latvių draugija, o žodžiu estų valdybos pirm. O. Laamann. Susirinkusius pasveikino ir tarė žodį b-nės pirm. A. Nevada. Taip pat kalbėjo ir E. J. Baltrušaitis, prisimindamas, kad šiais metais yra jų šeimos pirmas šimtmetis, kai jie atsikėlė į Amerikos kontinentą. Taip pat pastebėjo, kad būt lietuviu yra garbė ir kad kiekvieno lietuvių pareiga yra palaikyti lietuviybę.

Vakaras buvo surengtas su pasirinktine vakariene, šokiais ir gėrais. Buvo pašokta ir pagriežta tautiniai šokiai. Ne lietuviams jie labai patiko.

Vasario 16 d. Calgary miesto vėliavų aikštėje miesto burmistro įsakyimu buvo iškelta mūsų trispalvė ir paskelbta Lietuvių Diena. Tik gaila, kad prie vėliavos lietuvių nebuvo. Gal blogas oras, vėjas ir sniego audra, o gal, kad buvo darbo diena? Gaila. Calgary Herald specialiai paskyrė ketvirtį puslapio lietuviams. Apibūdinant jų kilmę, kalbą, jų kovas su Maskvos kunigaikštyste, spaudos priespaudą, rusų žiaurumus ir lietuvių kultūrinį įnašą pasauliui.

Tą pačią dieną burmistras Rod Sykes drauge su miesto valdybos nariu Peter Petrasuk priėmė lietuvių delegaciją, kuri jiems padovanojo knygą "Lietuviai Kanadoje". Delegaciją sudarė: A. Nevada, E. J. Baltrušaitis, M. Bruzgienė, M. Nevadienė ir Kęst. Dubauskas.

Nepriklausomybės dieną paminėjo CHQR radijo stotis, pagrieždama lietuvišką muziką iš Vancouverio Atžalyno plokštės. Pakaleivis

St. Jokubaitis Toronte sveikinas su fed. ministru Martin O'Connell. J. Kreilio nuotr.

hamilton

CHORO ŠOKIAI

Hamiltono AV parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Paulionio, apie pora metų nebuvo pasirodęs viešumai. Po persirikiavimo choristai laiką skyrė naujoms giesmėms išmokti bei pakartoti kiek primirštas senasias. Intensyvaus darbo gražūs ir vaisiai.

Vasario 16 d. minėjimo proga, choras nepaprastai gražiai giedojo pamaldų metu. Tikrai ma-

lonu buvo klausyti.

Dabar šis choras bandžio 15 d. ruošia šokių vakarą J. Centro salėje. Programoje dalyvaus patys šokių rengėjai ir jiems talkininkas Rochesterio L. Bendruomenės mišrus choras. Smulkesnės informacijos bus paskelbtos spec. skelbime šiame laikraštyje. Zp.

RAMOVĖNŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 20 d. įvyksiamame karo veteranų sągose Ramovės Hamiltono skyriaus metiniame susirinkime apie veiklą pra-

nešė pirm. A. Ruzgys. Jis paskaitė iš centro gautus bendraraščius. Revizijos komisijos pirm. A. Patamsis pareiškė, kad jokių trūkumų nerasta.

Neatsiradus pakankamai kandidatų nauja valdyba nebuvo išrinkta, bet buvo sudaryta rinkimų komisija, kuri rinkimus praves. Nutarta nariams įsigyti melsvos spalvos uniformas ir 1973 m. atšvęsti skyriaus 10 metų sukaktį.

Po susirinkimo V. Čėsna susirinkusius pavaišino kavute. J. P.

GYVATARAS AMERIKOJE

Hamiltono tautinių šokių grupė Gyvataras, kuriam vadovauja G. Breichmanienė, vasario 26 d. koncertavo Philadelphijoje, o vasario 27 d. New Yorke.

SKAUTŲ SUEIGA

Vasario 6 d. Hamiltone įvyko Širvintos ir Nemuno tuntų sueiga, kurią pravedė adjut. Birutė Aušrotaitė.

Širvintos tuntas, vadovaujamas Ald. Markovienės, dalyvavo gausiai. Išodį davė 10 skaučių ir 3 paukštytės.

Sveikinimo žodį tarė globėjas prel. J. Tadauskas ir skautininkė D. Gutauskienė. Tai dienai pritaikyta tema kalbėjo vyr. sk. Kristina Parėšytė, pritaikydama skautų

obalsį Lietuvos himno žodžiams. Meninę sueigos dalį pravedė laužavedė Ina Kudabaitė.

Kanklėmis skambino J. Jokubynaitė, A. Pakalniškytė ir Stonkutė. Jas paruošė Ald. Matulienė. Kanklėmis pritariant gražiai dainavo jaunutė mūsų solistė Anita Pakalniškytė.

Daug humoro davė programai skautės L. Zubaitė, I. Banevičiūtė, E. Gedminaitė, J. Kybartaitė, V. Stukaitė, B. Aušrotaitė, suvaidindamos pačių veikala "Šypsėnos iš Romovos stovyklos".

Neatsiliko nuo skaučių ir paukštytės, papildydamos programą savo talentais. Sesutės Morkūnaitės pasirodė savo gabumais - Rūta pašoko baletą, o Lucy pagrojo akordeonu keltą dainelių. Akordeonistas Arūnas Juodelė pagrojo polką.

Gražiai pasirodė paukštyčių choras, paruoštas draug. Angelės Mikalauskaitės ir adj. Ritos Parėšytės, o Vida Stankutė padeklamavo eilėraštį "Gvajai Lietuvai".

Vilkiukai ir paukštytės pašoko du šokius, jiems akordeonų pagrojo Eduardas Stungevičius. Šokėjus paruošė ps. I. Jokubynienė.

Po programos sekė vaišės bei išpūdžių pasidalinimai svečių ir skaučių tarpe.

Sekantis skautų parengimas - Kaziuko mugė kovo 12 d. L. S.

st. catharines

ŠALPOS FONDAS

Šiomet be jokio vargo buvo atgaivintas Šalpos fondas. Suvalkų trikampio lietuviams paremti sutiko ir į komitetą įėjo tikri vilniečiai: J. Stundžienė, K. Bogušis ir J. Lelevičius. Belieka šiems veikėjams palinkėti geriausios sėkmės.

JAUNIMO ATSTOVĖ

Tiesa pasakius, buvo parinkta, nes išrinkti reikia turėti iš ko. Parinkta ir jau parinkimą priėmė Nijolė Gverzdytė, visu šimta procentų tam tinkama jaunuolė, viena pačių veikliausių mūsų krašto jaunimo veikėjų, gerai baigianti pianino klasę.

Tad Nijolė atstovaus mūsų krašto jaunimą Jaunimo kongrese Chicagoje. Dalyvaus ir nemažas būrys mūsų jaunimo. Tariamasi dėl atskiro autobuso, kurio kaina artai 900 dolerių, bet ta kaina nieko per daug negąsdina.

Didokas būrys dalyvaus ir stovykloje Dainavoje. Tam irgi pinigų reikės, bet kasmet ruošiamos Joninės yra gera proga to pinigų padaryti.

Šiomet rėmėjų valdybą sudaro labai energingi veikėjai: A. Šetikas, A. Kuraitis ir P. Polgriemas. Didžiulė Meritono salė jau gauta, planuojama programa ir jei viso reikalo planavimas bus nuoširdus ir geras, reikia tikėtis, kad Joninės vėl pradės duoti didesnes lėšas, taip reikalingas mūsų jaunimo-skautų veiklai. Kor.

NEMUNO PARĖMIMAS

Šis ansamblis yra tikras mūsų džiaugsmas ir garbės reikalas. Suprantama, kad jo veikla be lėšų negalėtų būti įmanoma. Iš karto jam tautiečiai sudėjo apie tūkstantį dolerių. Yra aukojusių po šimtą, po 50 ir mažiau. Yra dar nieko nedavusių,

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v. p.p.
antradieniais	10 — 5 v. p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v. p.p.
penktadieniais	10 — 7 v. vak.
šeštadieniais	9 — 12 v. p.p.
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais	šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Nemokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6%
už vieno metų terminuotus indėlius	6½%
ir virš \$10.0000 - 3 metams	7%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$2,800,000

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAI TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6¼% už 1 m. term. dep.
6½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8¼% už mortgičius

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTLINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

US\$ 530

PRADEDANT NUO

Išvykimo datos: gegužės 18, 30, birželio 20, 29, liepos 13, 27, rugpjūčio 10, 24, rugsėjo 7 d.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai ir Kaunas.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Parūpiname dokumentus Jūsų giminėms iškviešti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą.

Anglų kalba rašykite:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL 131, QUE. - CANADA

TEL.: 844-5292 844-5662

o pinigų juk reikia.

Tuo tarpu, kiek girdėti, Nemunas planuoja per Atvelykį suruošti savo vakarą su labai įdomia programa, Jei taip įvyks, tai iš anksto pasiruoškime gausiai šiame vakare dalyvauti.

Yra nemažai vilčių gauti nuolatinę paramą iš Kanados valdžios šios rūšies reikalams. Kor.

L. DIENOS APYSKAITA

17-tos Kanados lietuvių dienos, kuri 1971 m. įvyko St. Catharinėje, apyskaitą patvirtino rengimo komiteto pirm. J. Šarapnickas ir išd. P. Meškauskas. Apyskaita suvesta su 8543 dol. balansu.

Pajamas sudarė: bilietų šokių \$1869, aukos koncerte \$1974, staliukų loterija \$242, smulkioji

loterija \$253, gaivinamieji gėrimai \$237, svaiginamieji gėrimai \$2334, gražinti gėrimai \$523, tuščios bonkos \$23, maistas \$439, Thunder Bay auka per dr. E. Josevičiūtę \$5, leidinio skelbimai \$557, leidinio platinimas \$58, programos \$30.

Išlaidas sudarė: šokių salės nuoma \$1012, orkestras \$224, smulkioji loterija \$113, gaiv. gėrimai \$115, sv. gėrimai \$1661, ledai, puodeliai \$47, maistas \$223, leidinio spausdinimas \$518, programų spausdinimas \$35, dalyvių ir svečių vaisės \$385, gėlės ir vainikas \$63, plakatai \$36, parama jaunimo šokiams \$48, parodos išlaidos \$99, telefonas \$33, muziejaus direktoriaus pavaišinimas \$10, Brock universitetui įteikta Lie-

tuvių Enciklopedija \$91, Niagara Pusiasalio skautams \$100, Kanados Lietuvių Fondui \$100, Tėv. Žiburiams \$150, Nepr. Lietuvai \$150, JAV spaudai \$120, Tėvynės Prisiminimų radijui \$125, Thunder Bay liet. kultūrinio darželio įrengimui \$50, vietos šešt. mokyklai \$150, programos atlikėjams \$1146, KLB St. Catharinės apylinkei \$400, KLB krašto valdybai \$700, salės koncertui nuoma \$298, už pagamintą dienų filmą \$40, kitos išlaidos \$219, banko mokestis \$3.

Likutis — \$63, 41.

PADĖKA

Ruošiant 54-tą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventę vasario 12 d., dėkojame šventės talkininkams:

J. Liaubai, OFM, už invokaciją ir jautrų šventei pritaikytą pamokslą, prof. dr. A. Klimui iš Rochesterio, N. Y., už paskaitą. Programos vadovams St. Zubrickienei ir N. Gverzdytei bei menininkams iš Kanados ir Amerikos D. ir P. Duginams už paaukotą loterijai vertingą staliuką. J. ir P. Kalainiams už paruošimą svečiams ir programos dalyviams vaisių. J. ir Z. Zubrickams už globojimą paskaitininko. Romovėnams ir skautams už dalyvavimą minėjime su vėliavomis. Akordeonistams S. Zubrickui ir J. Langai. Gėrimo bufeto vadovams P. Meškauskui, J. Žemaičiui ir A. Rimzevičiui.

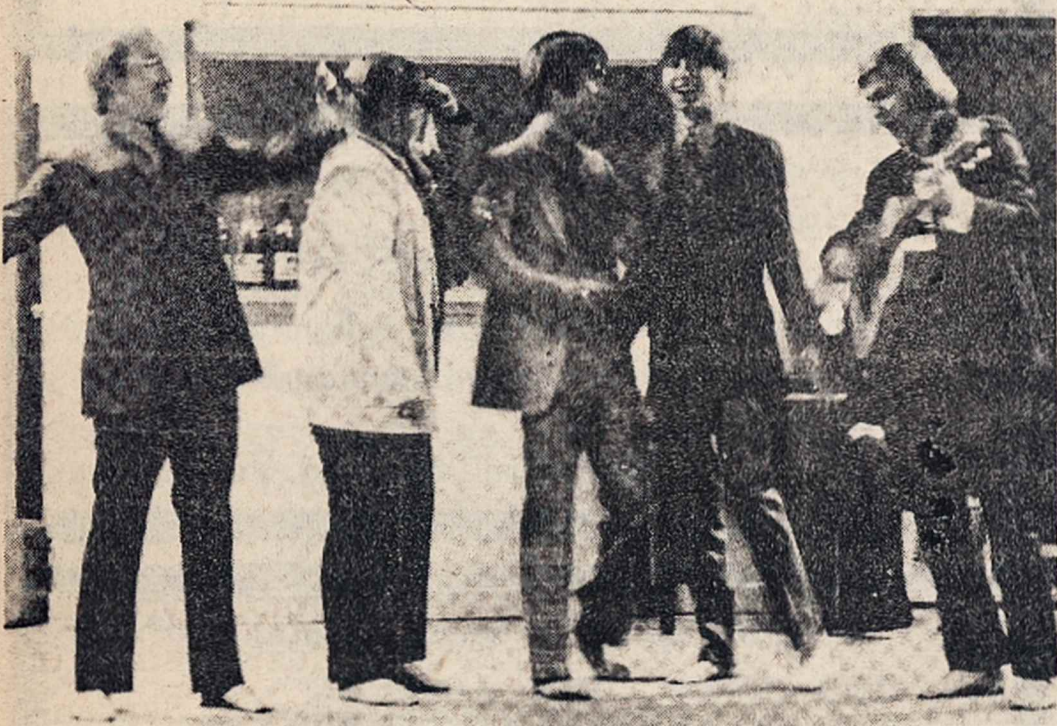
Įvairius darbus dirbusiems šventėje Z. Ulbieniei, S. Janušoniui, P. Balsui iš Niagara Falls, katariniečiams V. Žemaitienei, M. Šetkuvieni, O. Šukienei, O. Meškauskienei, A. Panumiui, J. Lelevičiui, A. Švažui, J. Skeivelui ir kitiems. Šventėje dalyvavusiems svečiams iš Kanados ir Amerikos.

Dėka Jūsų gausaus atsilankymo ir nuoširdžios paramos, minėjimas buvo visais atžvilgiais labai sėkmingas. Reiškiamė padėką.

L. B-nės valdyba

Jaunučių krepšinio rungtynės tarp Hamiltono Kovo ir Toronto Aušros baigėsi 41:6 santykiu. Mūsų nuotraukoje Jonas Trumpickas patarinėja Kovo vyrams...

Pasakų vakare, kuris įvyko vasario 5 d., debiutavo Londono lietuvių studentų "kvartetas" Basa. St. Kero nuotraukoje matome Basos dalyvius Algį Puterį, Marių Chainauską, Saulių Dragunevičių, Jurgį Valaitį ir Antaną Jakubaitį. Trūksta Glen Lawsono.

Jetté & Frères

Hydro - quebec atstovas,

Tik **Cascade** 40
apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat gaminių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

1.75 par mois per month

40

2.25 par mois per month

60

kuris išnuomuoja ir įrengia karšto vandens šildymą.

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.
Tel. 365-3364

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulauko plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Lij. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL: 366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower

Sav. G. Desrochers

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

(vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Kiekvienas klientas gali laimėti "Snow-blower"
- Parduodamos "Scorpion" firmos motorinės rogės
- Lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40.

MOKYKLA

Buvome jau praradę visas viltis, bet štai... Petras Balsas, mūsų žymus jaunimo veikėjas, Lietuvos kariuomenės karininkas, sutiko tapti mokyklos vedėju. Jį pavaduoti sutiko mokytojas Edmundas Gudaitis iš Wellando. Mokyklai sutiko padėti dar keli vyresnio amžiaus jaunuoliai.

Į pirmąją pamoką atvyko keliolika pradedančiųjų, yra ir vyresnių ir dar bus grupė stipriai

pažengusių, iš kurių bus sudarytas lituanistikos kursas.

Tiesa, kiek suvėluota, bet geriau vėliau, negu niekad. Svarbiausia, atrodo, kad mokyklos reikalai yra patekę į geras vėžes, ko reikia tik ir palinkėti. Kor.

montreal

PAGERBTUVĖS

O. L. Čečkauskų namuose susirinkusių artimų draugų ratelyje buvo pasveikinta Elena Navikėnienė vardo ir gimimo dienos proga.

E. Navikėnienė Montrealio lietuvių bendruomenėje yra žinoma visuomenininkė ir lituanistinės mokyklos mokytoja.

RENKASI RAMOVĖNAI

Liet. veteranų s-gos Ramovės Montrealio skyrius kviečia buvusius karius veteranus į metinį susirinkimą, kuris įvyks kovo 18 d., 6 val., Verdune, 1151 Rolland Ave.

Bus renkama nauja valdyba bei pasikeista mintimis. Tad buvę kariai veteranai bei skyriaus nariai nuoširdžiai kviečiami susirinkime dalyvauti.

Skyriaus valdyba

T. LAURINAIČIO STUDIJOJE

Montrealio gerai žinomo fotografo Tonio Laurinaičio studijos patarnavimais naudojasi vis didesnis lietuvių skaičius.

Norėdamas visus patenkinti, T. Laurinaitis prašo jam iš anksto telefonu pranešti, kada ir kur įvyks vestuvės ar kitos iškilmės, kurių nuotraukas dalyviai norėtų gauti. Jis taip pat priima užsakymus išspausdinti visokius pakvietimus, biilietus ir pan. Darbas atliekamas labai skoningai ir prieinama kaina.

Studijos adresas: 1920 Frontenac Street, Montreal. Tel. 525-8971.

REKOLEKCIJOS AV BAŽNYČIOJE

Kovo 12-19 d. AV bažnyčioje bus rekolekcijos, kurias praves kun. V. Zakaras.

PIRMOJI KOMUNIJĄ

Pirmoji komunija AV bažnyčioje įvyks balandžio 30 d. Vaikų katekizacija vyksta kiekvieną sekmadienį, 10 val. ryto, NPM seserų namuose.

PAPILDYMAS

Kanados liet. moterų katalikių draugijos Montrealio skyriaus veiklos aprašyme buvo praleista, kad buvusioji valdyba iš skyriaus išdo paskyrė jaunimo ansamblui Gintarui \$15, radijo valandėlei \$10 ir Moters žurnalui \$25. M.

Vasario 16 d. prie Calgary rotušės plevėsavo lietuviška trispalvė. K. Dubausko nuotraukoje iš kairės: M. Nevadienė, A. Nevada ir M. Bruzgienė.

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-3364

ADVOKATAS

B.K. Schneider, BA, BCL

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL,
TEL. 255-3536

Dr. A.O. Jaugelienė

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

M I R T I E S P R A N E Š I M A S

PRANEŠAME GIMINĖMS, DRAUGAMS IR
PAŽĖSTAMIEMS, KAD 1972 METAIS KOVO
1 DIENĄ, 2 VALANDĄ RYTO, MIRĖ MŪSŲ
MYLIMAS TĖVAS, SULAUKĖS 84 m. AMŽIAUS,

A. + A.

JUOZAS BAKŪNAS,

gyvenęs 539 Mary Street, Pembroke, Ont.,
gimęs Lietuvoje, Kybartuose, Vilkaviškio
apskr., Kanadoje išgyvenęs 22 metus.

Liūdi sūnūs Leonas ir Vladas,
marti, anūkai, proanūkai ir
giminės.

A + A

VYTAUTUI BABECKUI

mirus, jo žmonai Aldonai, vaikučiams ir
giminėms, reiškia nuosirdžiausią užuojautą
ir kartu liūdi

KLB Hamiltono apyl. Valdyba

Mūsų kredito unijos nariui

A + A

BRONIUI JAUGELIUI

mirus, jo žmonai Danai, giminėms ir artimiesiems
nuosirdžią užuojautą reiškia

Montrealio lietuvių kredito unijos
Lito valdyba

MIRĖ

Praeitą savaitę mirė ir per AV bažnyčią buvo palaidotas Bronius Jaugėlis.

Po ilgos varginančios ligos miręs velionis paliko liūdinčią žmoną, sūnų ir dukterį.

KAZIUKO

MUGĖ

Skautų-čių Kaziuko mugė įvyks kovo 12 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero par. salėje, po 10 val. mišių. Mugėje bus išstatyti mūsų jaunųjų rankdarbiai, bus įvairios loterijos ir žaidimai.

Atsilankiusius svečius mamos pavaišins kava ir pyragais. Nuoširdžiai prašome visus dalyvauti ir praleisti pora skautiškų valandų kartu su mumis. Skautės ir skautai

VL. VANAGUI

MIRUS

Vos 60 metų amžiaus ribą perkopęs Montrealyje mirė Vladas Vanagas. Po antrojo pas, karo atvykęs į Kanadą, velionis greičiau už kitus ekonomiškai įsitvirtino. Siuvykloje dirbo įtemptą ir dažnai ilgų valandų darbą. Entuziastiškai rūpinosi lietuviškais reikalais, o jei nevisada galėdavo prie veiklos prisidėti savo darbu, tai visuomet paremdavo bent auka. Buvo labai uolus ir entuziastiškas choristas. Į lietuviškus renginius dažnai atvykdavo tiesiog iš darbo.

Velionis buvo uolus žvejotojas, dažnai vykdavo į tolimąją šiaurę. Mėgdavo papasakoti ne tik apie laimėjimus, bet ir apie kritiškus momentus, kai audra jį ištikdavo ežere. Nors ir jausdamas ligos simptomus, Vellionis nepasidavė, prieš pat mirtį ruošėsi dar automobiliu vykti į Floridą. Deja, prie pat savo namų, sėdėdamas prie automobilio vairo, turėjo pasitraukti iš šio gyvenimo.

Palikęs gedinčią našlę Elena Vanagiene, velionis per Šv. Kazimiero parapiją buvo palaidotas vasario 24 d. pr. p.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖJE

KLB Montrelio apylinkės valdybos Plateau salėje vasario 27 d. suruoštas Lietuvos valstybės atstatymo 54-jų metų minėjimas sutraukė beveik 400 žmonių.

Skoningai dekoruotoje scenoje buvo Kanados, Lietuvos ir Kvebeko vėliavos. Jauniausiosios kartos atstovė Rūta Ru-

dinskaitė minėjimą pravedė sklandžiai, sakytume, net elegantiškai, pranešinėdama lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis.

Sugiedojus Kanados himną ir tylos minute pagerbus žuvusius už Lietuvos laisvę, sveikinimo žodžius tarė Montrelio estų draugijos pirmininkė Malle Kajuste ir Latvijos respublikos konsulas Montrealyje V. Tomsonas.

Su dėmesiu išklausė prelegentės Ilonos Gražytės kalbos, dalyviai priėmė rezoliuciją, kuri bus pasiųsta Kanados vyriausybei ir JT gen. sekretoriui.

Meninėje dalyje poezijos rečitalį patiekė Henrikas Nagys, pirma paskaitydamas kitų poetų eilėraščius, o po to savo kūrybą. Ypač dideliu susidomėjimu klausytojai išklausė trijų visiškai naujų poeto eilėraščių.

Solistė Gina Čapkauskienė, akomponuojant M. D. Roch, padainavo Gailėvičiaus, Gudauskienės, Jakubėno, Gaidelio ir Budriūno dainas. Aušros Vartų parapijos choras atliko Gailėvičiaus, Aleksio ir Čiurlionio dainas. Įsijungus solistams G. Čapkauskienei ir A. Kebliui, pianistei R. Vilčinskienei, AV parapijos choras atliko B. Budriūno kantatą "Lietuvos šviesos keliu". Pažymėtina, kad M. D. Roch vadovaujamas cho-

ras rodo pastebimą pažangą ir tobulėjimą.

Baigiamąjį žodį minėjime tarė KLB Montrelio apylinkės pirm. Silvija Piečaitienė. Sugiedoję Tautos himną, daly-

viai skirstėsi namo.

Kaip ir paprastai, prieėjimo buvo renkamos aukos Tautos Fondui ir Bendruomenei. Rinklavos duomenis paskelbsime vėliau.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Elnamasis s-tas	5.0%
Taupomasis s-tas	6.0%
Term. ind. 1 metams	6.25%
Term. ind. 2 metams	6.5%
Term. ind. 3 metams	6.75%

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės	8.5%
Nekilm. turto	8.5%
Čekių kredito	9.0%
Investacines	nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandos.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais — pirm., trečiad. ir penktad. nuo 7 iki 9 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio mėnesio 15 dienos iki rugsėjo mėnesio 15 dienos ir per visus ilguosius savaitgalius.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖS VISUOTINAS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės visuotinis akcininkų-šėrininkų susirinkimas šaukiamas 1972 m. kovo 19 d., 2 val. p. p., Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montreal 205, Quebec.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo rinkimas
3. Mandatų komisijos rinkimas
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
5. Valdybos narių pranešimai
6. Revizijos komisijos pranešimas
7. Diskusijos dėl pranešimų
8. Bendrovės įstatų pakeitimo tvirtinimas
9. Valdybos ir revizijos komisijos rinkimai
10. Einamieji reikalai
11. Susirinkimo uždarymas

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti. Susirinkime dalyvauti negalintieji akcininkai prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akcininkui, kuris susirinkime dalyvaus. Įgaliojimai, pasiųsti Nepriklausomai Lietuvai, 7722 George Street, La Salle 690, Quebec, bus persiųsti tiems asmenims, kurių pavardės bus įrašytos įgaliojime. Valdyba

ĮGALIOJIMAS

Aš,
gyvenantis
šiuo įgalioju
.....

mane atstovauti Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės 1972 m. akcininkų susirinkime,

Turiu akcijas-šėrus.

Data: Parašas:

Montrealio lituanistinės mokyklos mokinės šoka bičių šokį. Matome E. Vazaininskaitės, Ž. Jurkutės, R. Žurkevičiūtės, R. Lapinaitės veidus.

KRONIKA

MIRĖ

G. STUDERUS

Vasario 15 d. Kuesnacht, Zūricho kantone, mirė, eidamas 83 metus, prof. dr. Gottlibas Studerus, nuo 1924 m. 15 metų išbuves Vytauto Didžiojo universiteto Kaune germanų kalbų ir literatūros lektorius.

Velionis parašė visą eilę vokiečių kalbos vadovėlių, kurie Lietuvoje susilaukė kelių laidų.

SVEIKINIMAI
IŠ FLORIDOS

Miami lietuvių piliečių klubo direktoriai ir valdyba dėkoja visiems, kurie klube lankėsi ir klubą parėmė. Visiems klubo remėjams linki sveikiems sulaukti Šv. Velykų.

Miami liet. piliečių klubo adresas yra 3655 North West 34 Street, Miami, Florida.

PREMIJOS
KOMISIJA

Lietuvių rašytojų draugijos valdyba sudarė jury komisiją LRD literatūros premijai skirti. 1000 dol. premijos mcenatas yra JAV Lietuvių Fondas. Komisija vertins 1971 metais išėjusias knygas.

Komisiją sudaro Kotrona Grigaitytė, Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, Leonardas Žitkevičius ir LF atstovas Antanas Sabalis.

KALBOTYROS
ŽODYNĖLIS

Pennsylvanijos valstybinis universitetas išleido W. R. Schmalstieg ir Antano Klimo sudarytą lietuvių kalbos žodyną, kuriame surinkta apie 4000 kalbotyros terminų. Žodynėlis pavadintas "Lithuanian-English Glossary of Linguistic Terminology".

Žodynėlio kaina 4 dol. Jis gaunamas: Dept. of Slavic Languages, N 438 Burrowes Bldg., The Pennsylvania State University, University Park, Pa. 16802, USA.

ŽIEMOS MALONUMAI KANADOJE

Tiktai nuo kovo 11 iki balandžio 17 d.

Income Tax - PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)

turi daug prityrimo užpildyti įvairias INCOME TAX blankas. Kreiptis asmeniškai arba telefonu skambinti tikrai šiomis dienomis:

Be to, jis užpildo pensijų, emigracijos ir kitokias blankas.

ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 5 val.
p.p. T. Laurinaičio Photo Studio,
1920 Frontenac St., Montreal, P.Q.
Tel. 525-8971

SEKMADIENIAIS nuo 1 iki 5 val.
p.p. Ant. Matulio bute,
7686 Edward St., La Salle, P.Q.
Tel. 366-3805

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių,
atsakomybės, gyvybės draudimas

TEL. BUS.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ IR GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

D. L. K. VYTAUTO KLUBAS

šeštadienį, kovo 11 d., rengia tradicinį
JUOZŲ IR SUSIPAŽINIMO
DVIGUBĄ
BALIŲ

į kurį yra pakviesta daug mūsų draugų kitataučių.

Bus karšta vakarienė — baras — šokiai
su geru orkestru bei kitos įdomybės.

Kviečiame atsilankyti visus, ypač Juozus ir Juzes,
atsivesti savo draugus ir užmegsti naujas pažintis.

Pradžia 7,30 val. vak. Įėjimas 3.00 dol.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJOS "LITO" VALDYBA
kviečia 1972 m. kovo mėn. 18 d., šeštadienį, 4 val. po pietų Šv. Kazimiero parapijos
salėje, 3126 Parthenais St., Mtl. 135, Que.

METINĮ VISUOTINĮ NARIŲ SUSIRINKIMĄ

Darbu

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Balsų skaičiuotojų ir tikrintojų rinkimai.
3. Praeito susirinkimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
4. Pranešimai: Pirmininko, Vedėjo, Kredito Komisijos ir Revizijos Komisijos.
5. Diskusijos dėl pranešimų.
6. Rinkimai: 1 nario į Valdybą,
1 nario į Kredito Komisiją ir
1 nario į Revizijos Komisiją.
7. 1971 metų balanso priėmimas ir pelno paskirstymas.
8. 1972 metų sąmatos priėmimas.
9. Klausimai ir sumanymai.
10. Susirinkimo uždarymas.

Po susirinkimo — vakarienė.

Narių registracija prasidės 3 val. 30 min. po pietų. Nariai prašomi atsinešti nario knygeles. Kandidatų išstatymo reikalu prašome atkreipti dėmesį į šią ištrauką iš "Lito" statuto 11 straipsnio, G-6 poskyrio:

"Kandidatas į valdomuosius organus turi būti pasiūlytas raštu mažiausiai dviejų kitų narių. Pasiūlymas turi būti padarytas per unijos sekretorių bent vieną savaitę prieš visuotinį narių susirinkimą. Prie pasiūlymo turi būti pridėtas raštiškas kandidato sutikimas būti renkamu. Valdomųjų organų narys, jo kadencijai pasibaigus gali būti perrenkamas".

Šiais metais savo trijų metų kadenciją užbaigė: Valdyboje — Petras Styra, Kredito Kom. — Vincas Piečaitis ir Revizijos Kom. — Bronius Niedvaras.

A. Kličius
"Lito" Sekretorius